Inspectie Veiligheid en Justitie
Ministerie van Veiligheid en Justitie

Deelverslag Arrestantenzorg Eenheid Amsterdam

Datum	Mei 2015
Status	definitief

Colofon

Afzendgegevens	Inspectie Veiligheid en Justitie Turfmarkt 147 2511 DP Den Haag Postbus 20301 2500 EH Den Haag www.ivenj.nl
Contactpersoon	I.S. Soeltan *Inspecteur* M 06 31 01 36 65 i.s.soeltan@ivenj.minvenj.nl
Projectnaam	Arrestantenzorg
Auteurs	

Inhoud

Colofon - 3

1 Inleiding - 9
1.1 Inleiding - 9
1.2 Aanleiding - 9
1.3 Doel en onderzoeksvraag - 9
1.4 Reikwijdte – tijdspad – rapportage - 10
1.5 Toetsingskader - 11
1.6 Opzet onderzoek - 12
1.7 Objectbeschrijving - 13
1.8 Leeswijzer - 14

2 Aanhouding - 15
2.1 Veiligheid en Informatie - 15
2.3 Oordeel - 16

3 Transport - 17
3.1 Geschiktheid voertuig en transporttijden - 17
3.2 Veiligheid en bejegening - 17
3.3 Oordeel - 18

4 Insluiting - 19
4.1 Fouillering en persoonlijke eigendommen - 19
4.2 Registratie en identiteitsvaststelling - 20
4.3 Voorgeleiding en rechtmatigheid - 21
4.4 Bejegening - 21
4.5 Informatie huisregels en rechten - 22
4.6 Toegang tot advocaat - 23
4.7 Informeren thuisfront en overigen - 24
4.8 Oordeel - 24

5 Verblijf - 25
5.1 Bejegening en bijzondere groepen - 25
5.2 Verblijfsruimte - 26
5.3 Verblijfsregime en persoonlijke verzorging - 29
5.4 Controle – veiligheid – geweldsmiddelen - 29
5.5 Contact buitenwereld - 30
5.6 Toegang tot zorg - 30
5.7 Beklag - 31
5.8 Oordeel - 31

6 Einde insluiting / overdracht - 33
6.1 Overdracht - 33
6.2 Einde insluiting - 33
6.3 Oordeel - 34

7 Kwaliteit medische zorg (IGZ) - 35
7.1 Toegang tot en beschikbaarheid medische zorg - 35
7.2 Medicatieveiligheid - 39
7.3 Medische informatieoverdracht - 42
7.4 Randvoorwaarden zorg - 43

7.5 Conclusie - 44

8 Personeel en Organisatie - 47
8.1 Personeel - 47
8.2 Communicatie - 50
8.3 Overzicht capaciteit cel / ophoudkamer - 50
8.4 Oordeel - 50

9 Eindoordeel - 52
9.1 Inleiding - 52
Bijlage 1 Overzicht capaciteit basiseenheden en Cellencomplexen - **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**
Bijlage 2 Afkortingen - 56
GHB gamma-hydroxyboterzuur - 56
BHV Bedrijfshulpverlening - 56
BOA Bijzonder Opsporings Ambtenaar - 56
BPZ basis politiezorg - 56
BVH Bedrijfsprocessenregistratiesysteem Basisvoorziening Handhaving - 56
CC Cellencomplex - 56
CCC Coördinatie Centrum Cellen (CCC) - 56
CTA commissie van toezicht arrestantenzorg - 56
DJI Dienst Justitiële Inrichtingen - 56
DV&O Dienst Vervoer en Ondersteuning - 56
G4S particulier beveiligingsbedrijf - 56
GGD Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst - 56
HAP huisartsenposten - 56
IBT Integrale Beroepsvaardigheids Trainingen - 56
ICPC International Classification of Primary Care - 56
IGZ Inspectie Gezondheidszorg - 56
IJZ Inspectie Jeugdzorg - 56
NIFP Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie - 56
HOvJ hulp officier van justitie - 56
OM Openbaar Ministerie - 56
OK ophoudkamer - 56
OPS opsporingsregister - 56
PI Penitentiaire Inrichting - 56
PSH-V Politiesuite Handhaving Vreemdelingen - 56
RBT Robuust Basis Team - 56
RICO Regionale Incasso, Controle en Opsporing - 56
SEH spoed eisende hulp - 56
VenJ Inspectie Veiligheid en Justitie - 56
VOV Veiligheidsteam Openbaar Vervoer VP Vreemdelingenpolitie - 56
Bijlage 3 Bronnen - 57
- Br- Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) - 57
- Ambtsinstructie voor de politie - 57
- Besluit beheer regionale politiekorpsen - 57
- CPT-standaarden (Raad van Europa) - 57
- CTA jaarverslagen 2011, 2012, 2013 - 57
- EU-Richtlijn raadsman en politieverhoor - 57
- Europese gevangenisregels (2006) - 57
- GGZ Hygiënerapport voor arrestantenverblijven - 57
- Kwaliteitshandboek Arrestantentaken 2013 - 57
- Overzicht ophoudkamers en cellen eenheid - 57
- Politiewet 2012 - 57
- Procesbeschrijvingen eenheid - 57

- Inrichtingsplan NP - 57
- Werkinstructies eenheid Amsterdam - 57

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Dit rapport beschrijft de bevindingen van het onderzoek naar de arrestantenzorg binnen de politie eenheid Amsterdam.

De inspectie heeft in de maand november plaatsgevonden. In deze periode heeft de Inspectie VenJ, samen met de Inspectie voor de Gezondheidszorg IGZ en de Inspectie Jeugdzorg (IJZ) het hoofdbureau aan de Elandsgracht bezocht. Daarnaast heeft de Inspectie VenJ een bezoek gebracht aan de politiebureaus in Amstelveen Noord, Van Leijenberghlaan, Remmerdenplein en de overige twee cellencomplexen Zuid Oost en Noord West. Tijdens de bezoeken zijn interviews afgenomen met politieambtenaren (op operationeel, tactisch en strategisch niveau), arrestantenverzorgers, de arts van de GGD, ingeslotenen, de advocatuur en de Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA).

Dit onderzoek in de eenheid Amsterdam is onderdeel van een nationaal onderzoek naar arrestantenzorg. In de periode oktober tot en met januari 2015 zijn ook andere politie eenheden bezocht. Per eenheid maken de inspecties op basis van de bevindingen een deelverslag dat aan de eenheidsleiding wordt aangeboden. De IGZ is verantwoordelijk voor hoofdstuk 7 over de kwaliteit van de medische zorg (op het bureau Elandsgracht). De bevindingen van de IJZ zijn meegenomen in de tekst van paragraaf 5.1 onder het kopje "bijzondere groepen". Begin 2015 zal de Inspectie VenJ, op basis van de deelverslagen, een eindrapport samenstellen dat aan de Minister van Veiligheid en Justitie wordt aangeboden en dat openbaar zal worden gemaakt.

1.2 Aanleiding

Het verzorgen van personen die tijdelijk door de politie zijn ingesloten is een kerntaak van de politie. De politie beschikt over meer dan tweeduizend cellen en ophoudkamers verspreid over het land waar arrestanten tijdelijk kunnen worden ingesloten. Jaarlijks sluit de politie bijna 200.000 verdachten in. De Inspectie VenJ is van mening dat vrijheidsbeneming een ingrijpend middel is dat op een zorgvuldige en humane wijze dient te worden uitgevoerd.

Alhoewel er binnen de politie ontwikkelingen zijn om de arrestantenzorg meer eenduidig in te richten is er nog geen sprake van een uniforme nationale aanpak ten aanzien van deze uitvoeringstaak van de nationale politie. Uit eerder onderzoek van de Inspectie VenJ en IGZ naar het overlijden van de Russische activist Dolmatov is gebleken dat zorg voor arrestanten kwetsbaarheden kent, namelijk tijdig inroepen van medische zorg en overdragen van informatie naar de ketenpartners.

1.3 Doel en onderzoeksvraag

Het doel van het onderzoek is om te toetsen hoe de politie uitvoering geeft aan arrestantenzorg. De Inspectie VenJ doet dit, in samenwerking met de IGZ en IJZ, aan de hand van de daarvoor geldende (inter)nationale wettelijke en richtlijnen. De centrale onderzoeksvraag luidt:

Op welke wijze geeft de politie uitvoering aan de arrestantenzorg en voldoet deze aan de geldende (inter)nationale wetgeving en richtlijnen?

Teneinde de probleemstelling te kunnen beantwoorden zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd.[1]

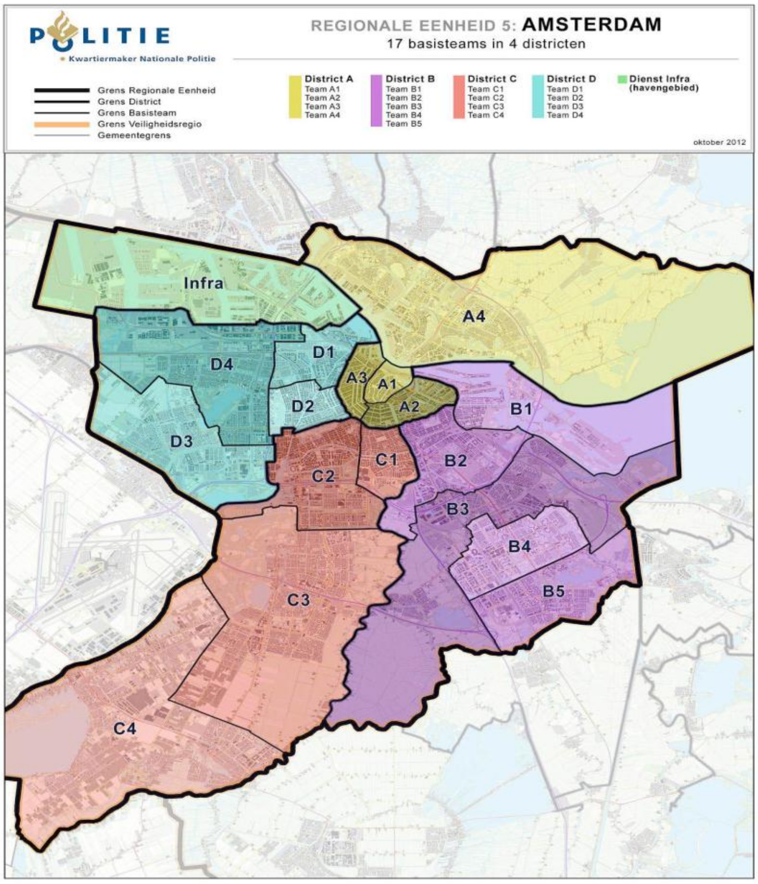
1. Op welke wijze voert de politie de arrestantenzorg uit bij de *aanhouding* van personen?
2. Hoe draagt de politie zorg voor het *transport* van arrestanten of andere personen die van hun vrijheid zijn ontnomen?
3. Hoe vindt de *insluiting* van arrestanten en andere personen[2] plaats in een cellencomplex of andere ophoudlocaties van de politie?
4. Op welke wijze wordt er door de politie uitvoering gegeven aan het *verblijf* van arrestanten en andere personen in een cellencomplex of andere ophoudlocatie?
5. Hoe vindt de *overdracht* van een arrestant/ingeslotene naar een huis van bewaring/zorginstelling of diens in vrijheidstelling plaats?
6. Hoeveel *cellen en/of ophoudruimtes* zijn er in de afzonderlijke eenheden aanwezig en in gebruik, en op welke locaties, en welk landelijk totaaloverzicht kan op basis hiervan gegenereerd worden?
7. Wat is de *kwaliteit van de medische zorg* voor arrestanten?

1.4 Reikwijdte – tijdspad – rapportage

Dit deelverslag geeft een beeld van de eenheid Amsterdam. In het landelijke onderzoek richten de inspecties zich ook op de andere eenheden van de politie. De celcapaciteit van de spoorwegpolitie (Landelijke Eenheid) worden meegenomen in de eenheid waar ze gelokaliseerd is. Ook de cellenbussen van de Dienst Vervoer & Ondersteuning (DV&O) zullen worden bezocht en een drietal huizen van bewaring. De Inspectie VenJ inspecteert gemiddeld vijf locaties; waaronder een hoofdbureau van politie/hoofdcellencomplex; twee politiebureaus; ophoudkamers bij de rechtbank en bijvoorbeeld ophoudkamers op een treinstation of voetbalstadion. De IGZ en IJZ inspecteren bij vijf eenheden het hoofdbureau/hoofdcellencomplex.

[1] Deze zeven onderzoeksvragen zijn op basis van de onderwerpen verwoord in het toetsingskader verder op te splitsten in meerdere sub-onderzoeksvragen. Hierin zijn ook de specifieke vragen opgenomen die door de twee andere inspecties IGZ en IJZ onderzocht worden.

[2] Bijvoorbeeld vreemdelingen (ter vaststelling van hun identiteit) en verwarde personen (voor hun eigen veiligheid).

1.5 Toetsingskader

De politie moet aan een aantal minimumeisen voldoen om inhoud te kunnen geven aan arrestantenzorg. Daarbij zijn kwantitatieve en kwalitatieve eisen gesteld aan zowel de inrichting (personeel en fysieke condities) van de eenheid als aan de inrichting van een aantal processen. De Inspectie VenJ heeft voor dit onderzoek een toetsingskader ontwikkeld dat is gebaseerd op nationale regelgeving en instructies met betrekking tot arrestantenzorg. Voor zover er sprake is van een aanvulling zijn er ook internationale richtlijnen opgenomen waaraan Nederland zich heeft gecommitteerd. Daarnaast heeft de Inspectie VenJ zelf een beperkt aantal verwachtingen geformuleerd.[3] De IGZ heeft toetsingscriteria opgesteld met betrekking tot de kwaliteit van de medische zorg.[4]

De inhoud van het toetsingskader is afgestemd met de politie eenheid Rotterdam[5], de directie Politie van het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de expertgroep Arrestantenzorg van de nationale politie en de (landelijke) Commissie van Toezicht Arrestantenzorg (CTA). Het IGZ-onderdeel in het toetsingskader is afgestemd met het Forensisch Medisch Genootschap (FMG) en GGD NL. Het toetsingskader besteedt aandacht aan de rechtspositie ingeslotenen, bejegening, veiligheid, einde insluiting/overdracht, personeel en organisatie en de kwaliteit van de geboden medische zorg.

---

[3] De internationale regels en standaarden waaraan de Inspectie VenJ toetst zijn samen met de eigen verwachtingen cursief gemarkeerd in het Inspectie VenJ-toetsingskader Arrestantenzorg .

[4] Het toetsingskader Arrestantenzorg is beschikbaar op www.ivenj.nl.

[5] De chef van de politie eenheid Rotterdam is de landelijke portefeuillehouder arrestantenzorg.

1.6 Opzet onderzoek

De focus in dit onderzoek ligt op de uitvoering in de praktijk. Daarnaast kijken de inspecties ook naar hoe de arrestantenzorg is ingericht/georganiseerd en op welk beleid de arrestantenzorg is gebaseerd. De Inspectie VenJ laat zich in de beschrijving van de uitvoering leiden door de vijf processtappen bij arrestantenzorg. Dit zijn aanhouding, transport, insluiting, verblijf en overdracht/vrijlating. Bij iedere processtap zijn, op basis van het toetsingskader, een aantal aspecten geformuleerd. Naast de vijf processtappen zijn in dit onderzoek ook de kwaliteit van de medische zorg en de personele aspecten en organisatie van arrestantenzorg in de afzonderlijke eenheden onderzocht. Zie hieronder een overzicht van de onderzochte aspecten in het proces arrestantenzorg

Voorafgaand aan het bezoek is een documentstudie verricht op basis van bij de eenheid opgevraagde documenten (cijfers, instructies, verslagen etc.). De feitelijke werking van de processen in de praktijk is onderzocht door direct betrokken functionarissen te bevragen. Per eenheid spreekt de Inspectie VenJ met de volgende respondenten:

- politieambtenaren (agenten noodhulp, hulpofficier van justitie, vreemdelingenpolitie, (eenheids)leiding arrestantenzorg);
- ingeslotenen;
- arrestantenverzorgers;
- medische dienstverlener(s);
- (piket-)advocaten;
- eventueel ouders/voogd en de klachtencommissie.
- commissie van toezicht arrestantenzorg (CTA);

Keuze voor een afwijkende aanpak in Amsterdam

Amsterdam heeft een zeer actieve commissie van toezicht arrestantenzorg. De CTA bezoekt jaarlijks alle cellencomplexen, districtsbureaus, wijkteambureaus en overige locaties waar arrestanten worden ingesloten. De belangrijkste aandachtspunten van de commissie bij de inspectiebezoeken zijn de veiligheid en de kwaliteit van de zorg van de arrestanten.

Gezien de overlap met een deel van het voor dit onderzoek opgestelde toetsingskader en de grondigheid waarmee de CTA haar werkzaamheden verricht, heeft de Inspectie VenJ tijdens het inspectieonderzoek van de eenheid Amsterdam gekozen voor een afwijkende aanpak. Op de aspecten waar de CTA uitgebreid naar gekeken heeft zijn in dit deelrapport de bevindingen van de commissie uit het jaarverslag 2013 weergegeven, waar nodig aangevuld met nieuwe bevindingen van

de CTA uit 2014 of eigen bevindingen van de Inspectie. In totaal heeft de commissie in 2013 202 onaangekondigde inspectiebezoeken afgelegd en 205 gesprekken met arrestanten gevoerd, op wisselende dagen en tijdstippen. Cellencomplexen en wijkteambureaus waar regelmatig arrestanten verblijven, worden elke maand gecontroleerd. Wijkteambureaus waar onregelmatig arrestanten verblijven worden ongeveer tweemaandelijks bezocht.

In tegenstelling tot de andere landelijke eenheden heeft de Inspectie in Amsterdam de arrestantenverblijven in de gerechtsgebouwen niet meegenomen in haar onderzoek. In Amsterdam wordt de arrestantenzorg op die locaties, op basis van een in 1995 gesloten convenant tussen de politie en de Gerechtelijke diensten, niet uitgevoerd door de politie maar door eigen justitie personeel. Daarmee valt dit deel van de arrestantenzorg niet onder het toezichtdomein van de Inspectie VenJ.

De Inspectie VenJ heeft het bezoek aan het hoofdbureau/politiecellencomplex van te voren aangekondigd bij de eenheidsleiding zodat de politie voldoende functionarissen kon vrijmaken voor interviews. De andere locaties zijn onaangekondigd bezocht. Tijdens het bezoek heeft de Inspectie VenJ ook documenten en elektronische registraties bekeken. Via observaties krijgt de Inspectie VenJ een indruk van de voorzieningen, de werkwijzen en procedures. Bij de processtappen aanhouding en transport baseert de Inspectie VenJ zich op gesprekken met de ingeslotenen, politieambtenaren en arrestantenverzorgers.

1.7 Objectbeschrijving

De regionale eenheid Amsterdam bestaat uit 5 districten met 32 basisteams. De buitengrenzen van de districten vallen binnen de grenzen van de veiligheidsregio's.

De politie-eenheid Amsterdam is momenteel gestart om in het kader van het beleid "directe intake arrestant" drie cellencomplexen dusdanig aan te passen, waarheen arrestanten direct na aanhouding worden vervoerd. De eenheid past de cellencomplexen momenteel zodanig aan dat de Centrale Arrestanten intake volledig kan worden uitgevoerd. De cellencomplexen beschikken over in totaal 155 cellen en 7 ophoudkamers en 8 groepscellen. De ophoudkamers in de wijkteambureaus worden (vrijwel) niet (meer) gebruikt met uitzondering van de wijkteambureaus waar de districtsrecherche is ondergebracht. De arrestanten worden daar tijdelijk opgehouden voor het verhoor en voor de overnachting overgebracht naar een van de cellencomplexen.

Hieronder is een totaaloverzicht van deze locaties met het daarbij behorende aantal cellen inclusief ophoudkamers, isoleercellen etc. weergegeven. In bijlage 1 is een totaal overzicht van de capaciteit eenheid Amsterdam opgenomen.

Overzicht cellen capaciteit Eenheid Amsterdam	Cellencomplex Zuid Oost	Cellencomplex Noord West	Cellencomplex HB
Reguliere cel	66	48	46
Ophoudcel/passantencel	3	2	2
Observatie cel	4*	3*	3*
Isoleer cel	-	-	-
Claustrofobie cel	2	1	-
Familie cel/Sociale kamer	2	1	-
Jongens/meisjes kamer	-	-	-
Groeps-ophoudcel	3	2	3

*= waarvan 1 zachte OBS
Daarnaast zijn er in de cellencomplexen luchtplaatsen aanwezig.

Kerncijfers
De huidige formatie arrestantenzorg van de eenheid Amsterdam bedraagt 237 fte inclusief het Coördinatie Centrum Cellen (CCC) ,de Transport en Progis-groep, inzet aan de Staf Grootschalig Bijzonder Optreden (SGBO), Veiligheidsteams, Openbaar Vervoer (VOV) en de forensische opsporing. De taken van de dienst Arrestantentaken bestaan uit drie onderdelen, executie, arrestantenzorg en inzet in het publieke domein. De feitelijke sterkte arrestantenzorg voor de eenheid wordt door het regionale bureau Flexibiliteit aangeleverd (zie voor een uitgebreidere beschrijving van de inzet van personeel hoofdstuk 8).
Het aantal arrestanten fluctueert per jaar. In onderstaande tabel wordt het totaal aantal arrestanten en minderjarigen weergegeven.

Eenheid Amsterdam	2011	2012	2013	2014
Arrestanten	36404	32562	35122	33521
Minderjarige arrestanten	2936	2515	2718	2871

1.8 Leeswijzer

Het rapport is opgebouwd aan de hand van de vijf processtappen, de personele en organisatorische aspecten bij arrestantenzorg gevolgd door een eindoordeel. Het volgende hoofdstuk gaat over de aanhouding (hoofdstuk 2), gevolgd door transport (hoofdstuk 3), insluiting (hoofdstuk 4), verblijf (hoofdstuk 5), einde insluiting en overdracht (hoofdstuk 6), kwaliteit medische zorg (hoofdstuk 7),personeel & organisatie (hoofdstuk 8), en eindoordeel (hoofdstuk 9).

2 Aanhouding

In dit hoofdstuk staat de aanhouding van de persoon centraal. De Inspectie VenJ kijkt naar de veiligheid bij de aanhouding van zowel de ingeslotene als van de politie en naar de wijze waarop de arrestant wordt geïnformeerd. Voor een opsporingsambtenaar behoort het benemen van iemands vrijheid tot de dagelijkse gang van zaken. Aan de andere kant is dit voor degenen die het betreft vaak een ingrijpende gebeurtenis. Het benemen van iemands vrijheid is een deel van de taak van de politie. Er kunnen verschillende redenen zijn om dit te doen. Dit kan zijn in verband met de handhaving van de openbare orde; met strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde; met hulpverlening en met het uitoefenen van toezicht bijvoorbeeld die in het kader van de Vreemdelingenwet.

2.1 Veiligheid en Informatie

Bij aanhouding dient de politie zorg te dragen voor de veiligheid van de arrestant, de veiligheid van de omgeving en met de veiligheid van de politie zelf. Volgens de politie worden aanhoudingen, met name geplande aanhoudingen, in principe uitgevoerd door minimaal twee opgeleide medewerkers. Het is gebruikelijk dat de opsporingsambtenaar de arrestant informeert over de procedures die doorlopen gaan worden (overbrengen, intake, fouillering) tot het moment van insluiting. Wie de aanhouding verricht en met welke reden is geregeld in landelijke wet- en regelgeving. De norm is dat de politie zo ingericht is dat de beoogde en bevoegde (opgeleide) medewerkers in staat zijn om dit te doen. In de opleiding wordt aandacht besteed aan bejegening van verdachten (arrestanten) en derden.

Veiligheidsfouillering

Artikel 7 lid 3 Politiewet geeft aan dat de ambtenaar van politie bevoegd is 'tot het onderzoek aan de kleding van personen bij de uitoefening van een hem wettelijk toegekende bevoegdheid of bij een handeling ter uitvoering van de politietaak, indien uit feiten of omstandigheden blijkt dat een onmiddellijk gevaar dreigt voor hun leven of veiligheid of die van de ambtenaar zelf of van derden, en dit onderzoek noodzakelijk is ter afwending van dit gevaar.'

Agenten werken in Amsterdam in duo's. De aanhoudingen verlopen divers. De veiligheidsfouillering vindt meestal op straat plaats. De agenten geven aan dat zij geen onduidelijkheden ervaren bij de uitvoering van de veiligheidsfouillering. Ze vragen meestal aan de arrestant toestemming om te kunnen fouilleren, de arrestanten reageren daar vaak positief op. De komst van de nieuwe ambtsinstructie vervoersfouillering is bij betrokkenen nog niet bekend.
Agenten ondervinden bij het fouilleren wel regelmatig hinder van omstanders die zich met de arrestatie bemoeien. Op die manier moeten ze hun focus verdelen tussen de arrestant en de groep omstanders.

Als er geweld wordt gebruikt, dienen de agenten dit te melden aan hun leidinggevenden. Bovendien wordt een registratie gemaakt in de geweldsmodule. De leidinggevende beoordeelt vervolgens de gegevens en indien nodig krijgt betrokkene hiervan een terugkoppeling.

Informatie

Tijdens het transport melden de verbalisanten meestal al aan het bureau dat ze er aan komen met een arrestant en wat de toestand van betrokkene is. Bijzonderheden als agressie, dronkenschap of psychische problemen worden doorgegeven. Geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan dat het, zeker op de cellencomplexen waar arrestanten rechtstreeks worden binnen gebracht, toch

regelmatig voorkomt dat de verbalisant niet tijdig de bijzonderheden over de arrestant doorgeeft. Op de cellencomplexen luidt de regel dat de verbalisant zich eerst moet melden (zonder arrestant) bij de frontdesk alvorens hij de arrestant binnenbrengt. Hiervoor is gekozen om de verbalisant naar de toestand van de arrestant te kunnen vragen. Dit gebeurt ondanks de drie grote affiches in de remise, die de verbalisanten hierop wijzen (vaak) niet. In de praktijk betekent dit dat ze gezamenlijk met de verbalisant binnenkomen waardoor de arrestantenverzorger direct en onvoorbereid geconfronteerd wordt met de toestand van de arrestant. Dit kan de insluitingsfouillering bemoeilijken.

Na binnenkomst voert de verbalisant de gegevens rond de aanhouding in BVH, waarna de arrestant wordt overgedragen aan de arrestantenverzorgers. De agenten zouden de bijzonderheden liefst op weg naar het bureau al in een systeem willen zetten middels een mobiele app of een andere mobiele functie, zodat de overdracht op het bureau sneller kan plaatsvinden. Een van de agenten heeft deze suggestie recent geopperd op een medewerkers participatiedag in Zwolle.

De arrestantenverzorger kan de ingevoerde informatie in het arrestantenbord (module in BVH) teruglezen. Voorts kunnen de verzorgers aanvullende informatie verwerken zoals medicijngebruik, bijzonderheden rond insluiting etc.

2.2 Bejegening

De ingeslotenen die de Inspecties spraken, gaven allen aan dat zij goed behandeld zijn tijdens de aanhouding. Een ingeslotene gaf bij binnenkomst aan dat hij medicijnen gebruikte, en deze ook op tijd heeft gekregen. Een andere ingeslotene gaf aan dat als de politie op een humane wijze met hem omgaat, zijn opstelling naar hen toe ook respectvol is. De aangehouden minderjarige geeft aan dat zijn aanhouding rustig verlopen is.

2.3 Oordeel

De Inspectie is van oordeel dat de aanhoudingen in het merendeel van de gevallen goed verlopen. Incidenten muteert men in BVH. Verbalisanten geven bijzonderheden omtrent de aanhouding door aan de bureaus. De dienstinstructie geeft aan dat de verbalisant zich eerst meldt bij de arrestantenverzorgers om de bijzonderheden te delen. Daarna wordt de arrestant uit het voertuig gehaald en overgedragen. In de praktijk wijkt men hier regelmatig van af en gebeurt de overdracht in het bijzijn van de arrestant.

Aanbeveling

- Draag een arrestant pas over nadat de juiste informatie is gewisseld.

3 Transport

3.1 Geschiktheid voertuig en transporttijden

Geschiktheid voertuig
Het transport van arrestanten vindt plaats in de reguliere dienstauto's of in arrestantenbusjes. Er is in de reguliere auto's geen afscheiding tussen de bestuurder en de arrestant. De agenten geven aan dat zij zich niet onveilig voelen in de voertuigen. Spuug- of andere incidenten komen voor maar een afscheiding (rooster of plexiglas) vinden zij onnodig. Afhankelijk van het gedrag van betrokkene neemt een van de agenten plaats achterin het voertuig. Anderen kiezen ervoor om standaard achterin het voertuig plaats te nemen. Bij minderjarigen zit er altijd een agent achterin, naast de jongere. Bij aanhoudingen op het water wordt de arrestant zo snel mogelijk aan wal gebracht om te worden vervoerd per politieauto.

Transport
Binnen de eenheid Amsterdam worden arrestanten door de politie zelf vervoerd. Het coördinatiepunt cellencomplex (CCC) organiseert de transporten die door de dienst Arrestanten Transport uitgevoerd worden. Transporten buiten de eenheid worden door DV&O uitgevoerd.

Agenten geven aan dat het soms lang kan duren voordat ze op het bureau of bij het cellencomplex hun arrestant kunnen overdragen. Een enkele keer heeft dat te maken met onervarenheid van de medewerkers die het inboekingsproces uitvoeren. Ook de informatievoorziening zou wellicht sneller en efficiënter kunnen.

3.2 Veiligheid en bejegening

Als een persoon wordt aangehouden die psychisch niet in orde is, schakelt de politie Vangnet en Advies (GGZ) in. Soms moet er lang gewacht worden op de crisisdienst, met name 's nachts.
In Amsterdam rijdt sinds enige tijd de Psycholance (een aangepaste ambulance, uitsluitend gericht op het vervoer van verwarde personen). De geïnterviewde agenten geven aan dat de GGZ vervoer in enkele gevallen nog niet veilig genoeg vindt. Er moet dan alsnog een agent mee op transport naar de instelling of het ziekenhuis. Dat is voor de agenten, die in duo's werken, erg lastig want op dat moment doen zij solo surveillancedienst en moet die collega weer terug zien te komen bij zijn eigen voertuig. Volgens de geïnterviewde agenten lukt het door inzet van de psycholance in 25% van de gevallen wel om betrokkenen rechtstreeks naar een GGZ voorziening te vervoeren. Op deze manier hoeven de bureaus/cellencomplexen zo min mogelijk mensen met psychische problemen op te vangen.

Met betrekking tot de bejegening van arrestanten geven de geïnterviewde agenten aan dat zij zich realiseren dat het gebruik van de handboeien heel vervelend is voor betrokkenen. Tijdens trainingen oefenen zij zelf ook met handboeien en ervaren dan hoe pijnlijk het gebruik ervan is. Zij proberen in de praktijk dan ook de tijd dat iemand geboeid zit zo beperkt mogelijk te houden, maar hun eigen veiligheid speelt in die afweging een grote rol. Soms maken ze de handboeien wat losser, als betrokkene hier veel last van heeft.

De arrestantenverzorgers horen geen klachten over de bejegening van arrestanten over het transport. De ingesloten minderjarige die de Inspectie spreekt, is op straat aangehouden en geeft aan dat het transport goed is verlopen. Een andere ingeslotene is vanuit het hoofdbureau naar het cellencomplex vervoerd door DV&O. Ook dat transport is goed verlopen.

3.3 Oordeel

Het transport van arrestanten is voor zover door de Inspectie VenJ onderzocht in orde.
De eenheid Amsterdam verzorgt de (regionale) transporten zelf met een eigen vervoersdienst. De inzet van de Psycholance lijkt effectief. De gebruikte voertuigen voldoen aan de daaraan gestelde eisen. Het vervoer van arrestanten wordt regelmatig getraind. Bejegening vormt daarbij expliciet een aandachtspunt.

4 Insluiting

Ingeslotenen op een politiebureau worden vaak verdacht van het plegen van een strafbaar feit. Daarnaast kunnen mensen ook om andere redenen worden ingesloten. Bijvoorbeeld voor het uitzitten van een vervangende hechtenis of in het kader van de hulpverlening of ter vaststelling van de identiteit. Alle ingeslotenen ondergaan bij de insluiting op het bureau/ cellencomplex dezelfde processtappen. Zij worden direct bij binnenkomst gefouilleerd. Meegebrachte spullen worden gecontroleerd, ingenomen, opgeslagen en/of inbeslaggenomen wanneer het verboden goederen betreft. Tevens wordt de identiteit van de betreffende persoon vastgesteld en worden zijn of haar gegevens verwerkt in BVH. Betrokkene wordt vervolgens naar een ophoudruimte gebracht. Daar verblijft hij of zij de eerste uren. Deze ruimte beschikt niet over een slaapgelegenheid. Als de arrestant wordt voorgeleid aan de HOvJ en in verzekering wordt gesteld, wordt hij overgebracht naar een reguliere politiecel/cellencomplex. Die cel is geschikt voor dag- en nachtverblijf. Omdat de situatie zich kenmerkt door een grote mate van onzekerheid voor de betrokkenen is het belangrijk dat zij aan het begin van hun insluiting goed en op een begrijpelijke manier worden geïnformeerd over wat er staat te gebeuren, wat hun rechten zijn en hoe alles reilt en zeilt op een politiebureau/cellencomplex.

4.1 Fouillering en persoonlijke eigendommen

Na aanhouding wordt betrokkene overgebracht naar een cellencomplex of een bureau waar de insluitingsfouillering plaatsvindt. Uit gesprekken met agenten en arrestantenverzorgers blijkt dat de insluitingsfouillering op de cellencomplexen wordt gedaan door twee arrestantenverzorgers in aanwezigheid van de wapendragende verbalisant. Dit voor het geval dat ingrijpen noodzakelijk is. Op de districtsbureaus wordt de insluitingsfouillering door een executieve collega in het bijzijn van de aanhoudende verbalisant uitgevoerd. De bureaus hebben geen arrestantenverzorgers in dienst, deze functie wordt door de agenten op het bureau naast hun reguliere taken uitgevoerd. De Inspectie VenJ constateert dat de werkwijze fouillering conform de werkinstructie op de cellencomplexen en bureaus nagenoeg hetzelfde is.

De geïnterviewde ingeslotenen vertelden dat ze op correcte wijze worden behandeld tijdens de insluitingsfouillering.

Indien een vrouwelijke ingeslotene gefouilleerd moet worden dan voert een vrouwelijke arrestantenverzorger dit uit, aldus betrokkenen. Volgens arrestantenverzorgers komen visitaties zelden voor. Indien er een noodzaak tot visitatie is, wordt deze zoals voorgeschreven met toestemming van de HOvJ uitgevoerd.

Bij de fouilleringen worden scherpe voorwerpen, aanstekers, schoenveters en koorden uit de kleding ingenomen en opgeslagen in de daartoe bestemde locker. Grotere spullen (tassen en koffers van een persoon die bijvoorbeeld door de KMAR op Schiphol is aangehouden) worden in een aparte opslagruimte op celnummer opgeslagen. Waardevolle spullen, contant geld en bankpasjes worden in een waardezak (Waza) bewaard met daarop een vermelding van de goederen. De arrestant tekent voor akkoord. Ook de medicatie die de arrestant heeft meegenomen wordt in de locker opgeslagen. De lockers zijn voorzien van magnetische buttons in verschillende kleuren die aangeven of een cel vrij is, schoongemaakt moet worden of dat deze medicatie van de arrestant bevat. Ingeslotenen op de districtsbureaus en cellencomplexen dienen door de metaaldetector te gaan alvorens ze naar hun ophoudkamer/cel worden gebracht.

Personen die vanuit een penitentiaire inrichting of van een ander bureau worden overgebracht, bijvoorbeeld voor een rechtszaak, ondergaan dezelfde procedure.

De Inspectie constateert dat er in de fouilleringsruimte geen camera aanwezig is, die de persoonlijke eigendommen van de arrestant vastlegt. De geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan dat er nooit klachten zijn over teruggave van persoonlijke eigendommen. In het interview met het hoofd arrestantenzorg geeft deze aan, dat de eenheid thans de mogelijkheid onderzoekt om de persoonlijke eigendommen te fotograferen zodat de foto als bewijs kan dienen.

4.2 Registratie en identiteitsvaststelling

Op de cellencomplexen en politiebureaus vindt identificatie van de arrestant eerst plaats door middel van ID-bewijzen. De verbalisant voert in BVH de gegevens van de arrestant en de reden voor aanhouding in. Voor de identiteitsvaststelling wordt gebruik gemaakt van de progiszuil. Deze handelingen worden verricht door een pool van arrestantenverzorgers die speciaal hiervoor zijn opgeleid en indien nodig op de cellencomplexen de identificatie uitvoeren. Voorts legt de politie de identiteit vast door middel van het afnemen van de handpalm en vingerafdrukken (dacty); het scannen van eventuele identiteitspapieren en het zo nodig aanvullen van personalia. Op de wijkbureaus is de Progis zuil aanwezig, echter deze wordt niet gebruikt omdat de agenten nog geen training hebben gehad om de zuil te bedienen. Op de bureaus wordt wel het Fitten (Fingerprint imaging Transmission) een zogenaamde spoed dacty uitgevoerd.

De Inspectie verbaast zich over het feit dat de Progis zuil op de bezochte bureaus in tegenstelling tot wat de huidige wet- en regelgeving voorschrijft, niet wordt gebruikt en de medewerkers niet getraind worden in de bediening hiervan.[6]

De arrestantenverzorgers en agenten muteren in het arrestantenbord in BVH de komst en eventuele bijzonderheden van de arrestant zoals het gebruik van medicatie, bezoek van de raadsman, verstrekking van maaltijden en tijdstippen van verhoor. De gegevens worden voortdurend bijgehouden.

De commissie van toezicht arrestantenzorg meldt in haar jaarverslag over de registratie het volgende:

"*De arrestantenlogging is een belangrijke bron van informatie voor de commissie. Met de invoer van een nieuw bedrijfsprocessensysteem zijn er ook meer verplichte velden voor invoer gekomen, wat de volledigheid ten goede is gekomen. De algemene indruk van de commissie is dat de arrestantenlogging goed wordt bijgehouden.*"

De Inspectie heeft tijdens haar bezoeken de arrestantenmodule bekeken en onderschrijft de bevinding van de commissie.

Identiteitsvaststelling vreemdelingen

Aangehouden vreemdelingen worden naar het cellencomplex Noord West overgebracht. Als de vreemdeling een ID bij zich heeft, vindt vrij snel de identiteitsvaststelling plaats. Is dit niet het geval dan wordt op het bureau de Fit uitgevoerd waarna de vreemdelingenpolitie (VP) betrokkene met de Fit resultaten overneemt. De vaststelling van de identiteit van vreemdelingen gaat dus niet via de Progis-zuil. De geïnterviewden geven aan dat het M118 formulier in het digitale Tisov systeem door de vreemdelingenpolitie zorgvuldig en uitgebreid wordt ingevuld. De vreemdelingenpolitie beschikt over een aantal HOvJ's die de voorgeleiding doen en beslissingen nemen over vrijheidsbenemende en beperkende maatregelen. In overleg met de IND gaat daarna het ophouden van de vreemdeling in. Een verlengde ophoud geldt maximaal voor twee keer 24 uur. Indien een vreemdeling te boek staat als ongewenst vreemdeling kan betrokkene maximaal 5 dagen in het cellencomplex Noord West worden ingesloten. Bij overdracht aan een

[6] In de wederhoor geeft de eenheid aan dat al enige tijd een opleidingsprogramma loopt om alle operationele medewerkers aan de basisteams op te leiden in de bediening van Progis. De Inspectie heeft dit tijdens haar bezoek niet kunnen constateren.

detentiecentrum gaat het overdrachtsformulier M118 met de transporteurs van DV&O mee. Wanneer de vreemdeling eerst nog een strafrechtelijk traject moet volgen, volgt de vreemdelingenpolitie dit traject door middel van het VRIS[7] protocol. Na detentie wordt de vreemdeling dan weer overgedragen aan de vreemdelingenpolitie.

De vreemdelingenpolitie geeft aan dat sinds het overlijden van de heer Dolmatov meer informatie over bijzonderheden van vreemdelingen wordt vastgelegd. Het M118 formulier beslaat nu ongeveer zes à zeven A-4tjes. Maandelijks wordt een bestuurlijke rapportage opgesteld, waarin de stand van zaken over de op te volgen aanbevelingen wordt overlegd.

Op de cellencomplexen die de Inspectie VenJ bezocht was naast informatie in de arrestantenmodule ook een overzicht zichtbaar met daarop relevante informatie over ingeslotenen. Deze informatie, veelal weergegeven via een white-board, bevatte informatie over de persoon in de desbetreffende cel. Er is voldoende tijd in de dienst van arrestantenverzorgers ingebouwd voor een overdracht van informatie aan de groep collega's die de dienst overnemen (zie hierover ook hoofdstuk 9).

4.3 Voorgeleiding en rechtmatigheid

De opsporingsambtenaren geven aan dat 'de cautie' (de vermelding dat iemand niet verplicht is om antwoord te geven) al bij de aanhouding aan verdachten wordt medegedeeld.

De verdachte wordt na binnenkomst op het bureau voorgeleid aan een HOvJ. De HOvJ beoordeelt of de aanhouding rechtmatig is of niet. Daarnaast informeert de HOvJ de arrestant over de reden van de aanhouding, over zijn/haar rechten en welke procedures er gevolgd (kunnen gaan) worden. Zo wordt ook meegedeeld dat betrokkene recht heeft op het consulteren van een advocaat. Dit is overeenkomstig het Salduz-arrest. Alle ingeslotenen met wie de Inspectie VenJ sprak waren bekend met de reden van hun aanhouding en hadden hun advocaat kunnen consulteren.

In de weekenden vindt in het centrum van Amsterdam de voorgeleiding op straat plaats. De HOvJ wordt via de portofoon opgeroepen en is snel ter plaatse. Op straat wordt ook de rechtmatigheid getoetst. Vervolgens worden de arrestanten naar het cellencomplex aan de Elandsgracht gebracht, waar twee agenten belast zijn met de registratie en invoer in BVH. Deze pragmatische aanpak zorgt voor een afname van de belasting op de cellencomplexen en blijkt in de praktijk efficiënt te werken.

Zowel de HOvJ als de recherche bewaken de termijnen van vrijheidsbeneming, waarvan de duur van de eerste insluiting deel uitmaakt (zes uur). Het komt volgens de HOvJ niet voor dat de termijn van insluiting wordt overschreden.

Bij minderjarigen vindt de voorgeleiding in het bijzijn van een wettelijke vertegenwoordiging plaats. Hierna wordt een arrestantenverzorger aangewezen die tijdens de detentieperiode de zorg over de minderjarige heeft. In de meeste gevallen stelt de politie de ouders in kennis van de aanhouding, in een enkel geval zijn de ouders al de op de hoogte van de aanhouding en nemen zelf contact op met het cellencomplex.

4.4 Bejegening

De Inspectie verwacht dat de omgang met ingeslotenen respectvol en met een zekere mate van begrip voor ieders persoonlijke situatie plaatsvindt. De Inspectie VenJ heeft de indruk dat de bejegening tijdens de insluiting in de eenheid Amsterdam op goede wijze verloopt. Tijdens haar bezoek heeft de Inspectie kunnen waarnemen dat de arrestanten op een rustige en vriendelijke wijze te woord worden gestaan. In de gesprekken die de Inspectie VenJ met ingeslotenen had wordt dit beeld bevestigd. De bejegening van arrestanten is volgens betrokkenen een

[7] VRIS staat voor Vreemdelingen in de strafrechtketen.

wisselwerking. Een ingeslotene gaf aan dat als hij op een humane manier wordt bejegend, de arrestantenverzorgers op dezelfde wijzen worden behandeld. Indien de arrestant niet mee werkt of (verbaal) agressief gedrag vertoont dan is de benadering ook strikter. Arrestantenverzorgers geven aan dat dit gedrag met name in de weekenden voorkomt, doordat de meeste ingeslotenen dan zwaar geïntoxiceerd zijn. Het vergt naar hun mening veel geduld en discipline om ondanks de vele verwensingen rustig en kalm te blijven.

Een aparte behandeling is er ook voor de Top 600[8] ingeslotenen. Hun gedrag kan sterk variëren, soms betreft het zwak begaafde personen die veel aandacht en tijd vragen. De eenheid heeft een instructie opgesteld die aangeeft hoe men deze groep dient te benaderen.

Incidenten of bijzonderheden met betrekking tot de aanhouding worden altijd gemeld in de geweldsmodule in BVH. De agenten krijgen als daartoe aanleiding is, een terugkoppeling van het verdere verloop.

De politie is op basis van wet- en regelgeving verplicht een onderscheid te maken tussen meer- en minderjarigen en met betrekking tot vreemdelingen. Zo hoeven ingeslotenen in het kader van de Vreemdelingenwet geen andere beperkingen te ondervinden tijdens insluiting dan uit veiligheidsoverwegingen. In de praktijk blijkt dat de politie voor wat betreft het regime in de cellencomplexen geen onderscheid maakt tussen vreemdelingen en overige arrestanten. Arrestantenverzorgers en leidinggevende geven aan, dat het met name vanwege veiligheidsoverwegingen en de inrichting van het complex, haast onmogelijk is om hier volledig aan te voldoen.

Het onderscheid tussen de meer- en minderjarige arrestanten betreft vooral het contact met ouders/voogd, dan wel advocaat (zie 4.6 en 4.7). Bovendien krijgt de minderjarige extra aandacht van de daartoe aangewezen arrestantenverzorger.

Uit de gesprekken met de raadslieden, arrestantenverzorgers en ingeslotenen blijkt dat ingeslotenen op humane wijze en met respect worden behandeld. De Inspectie heeft dit tijdens haar bezoek aan de eenheid ook zelf waargenomen.
Klachten over de bejegening komen naar de mening van het hoofd arrestantenzorg slechts zelden voor.

Ook de commissie van toezicht arrestantenzorg rapporteert hierover in haar jaarverslag:
"Net als voorgaande jaren kan de commissie concluderen dat de kwaliteit van de bejegening over het algemeen goed is".

4.5 Informatie huisregels en rechten

De cellen van de cellencomplexen hebben op een paar cellen na, allen een digitale informatiezuil. De arrestant die naar de cel wordt gebracht, krijgt van de arrestantenverzorgers uitleg over de bediening van de zuil en hoe zij via de intercom contact kunnen maken met de arrestantenverzorgers in de "meldkamer". Via de zuil zijn de huisregels en rechten en plichten in diverse talen te raadplegen. Ingeslotenen hebben de beschikking over o.a. twee TV kanalen, en digitale spelletjes. Tijdens het bezoek aan het cellencomplex gaven de geïnterviewde ingeslotenen aan dat zij uitleg over de bediening van de zuil hebben gekregen en deze ook kunnen raadplegen. De Inspectie Jeugdzorg constateert dat minderjarigen die binnenkomen de huisregels uitgereikt krijgen. Tijdens het inspectiebezoek waren de huisregels gericht op minderjarigen echter niet voorhanden. Een arrestantenverzorger gaf aan dat de regels weinig verschillen met die voor volwassenen. Ook konden de regels niet gevonden worden in het systeem. Volgens de Inspectie Jeugdzorg zijn de minderjarigen ook niet expliciet gewezen op de huisregels in de technozuil.

---

[8] De eenheid Amsterdam heeft een lijst met notoire veelplegers van High Impact delicten zoals woninginbraken, straatroof en overvallen aangeduid als Top 600. Die groep wordt nauwlettend gevolgd door de autoriteiten.

Op een wijkbureau zijn de huisregels op het raam van de dagverblijven bevestigd. Deze is echter alleen in de Nederlandse taal. De geïnterviewde agent gaf aan, dat ingeslotenen die een ander taal spreken, een folder in die taal uitgereikt krijgen. Op een ander bureau wordt een papieren versie aan de ingeslotene uitgereikt. De geïnterviewde advocaten geven aan dat het regelmatig voorkomt dat zij hun cliënt(en) nog extra moeten informeren.

De commissie van toezicht arrestantenzorg concludeert ten aanzien van de technozuilen op de cellencomplexen :
"*De gebruikersvriendelijkheid van de technozuilen laat te wensen over. Het is daarom van belang dat arrestantenverzorgers arrestanten goed instrueren in het gebruik van de technozuil. Het is aan te bevelen dat de arrestantenverzorgers standaard de technozuil op de taal van de arrestant instellen.*"

4.6 Toegang tot advocaat

In het kader van het strafrecht hebben gearresteerden recht op het consulteren van een raadsman voor aanvang van hun verhoor. Bij de voorgeleiding van een meerderjarige vraagt de HOvJ de arrestant of hij een advocaat wil raadplegen. Minderjarigen hebben daarentegen recht op bijstand van een raadsman of van een andere vertrouwenspersoon tijdens het verhoor.
Er bestaat een landelijke piketregeling voor het inschakelen van advocaten. De advocaat moet dan binnen twee uur op het betreffende bureau zijn.

De Inspectie VenJ heeft geconstateerd dat ingeslotenen de mogelijkheid hebben om contact te maken met een advocaat. Dit contact loopt telefonisch of via een persoonlijk bezoek. De IJZ constateert dat minderjarigen op de hoogte zijn van het recht op bijstand van een raadsman of andere vertrouwenspersoon. De IJZ heeft geen klachten ontvangen over de bereikbaarheid van en het eerste contact met de raadsman.

De geïnterviewde advocaten geven aan dat het tijdig inschakelen van de advocaat via de piketcentrale wel eens mis gaat, met name aan het eind van de middag. Naar hun mening moet een arrestant die tussen 17.00 en 18.00 uur wordt ingesloten dezelfde dag nog een advocaat kunnen spreken. In de praktijk wordt de raadsman vaak de volgende dag gebeld. Ook het bezoek van een half uur met de cliënt vindt één van de raadslieden te kort. Zij moeten vervolgens een nieuwe afspraak plannen voor een vervolggesprek. De advocaten hebben minder goede ervaringen met het telefonisch contact, dat door tussenkomst van de meldkamer met ingeslotenen op cel, tot stand kan worden gebracht. Enerzijds is het heel plezierig dat deze mogelijkheid bestaat, echter het gesprek is vanwege de akoestiek zeer slecht verstaanbaar. Ook de duur van het gesprek (10 minuten) vinden zij te kort. Over het gebruik van de tolkentelefoon zijn zij tevreden.

De commissie van toezicht arrestantenzorg meldt in het jaarverslag over de aanwezigheid van de raadsman bij het politieverhoor het volgende:

"De algemene indruk bij de diverse cellencomplexen en de wijkteambureau's is dat het redelijk verloopt. Het lukt de raadslieden doorgaans om op tijd te zijn en piekmomenten daargelaten, zijn er voldoende advocatenkamers beschikbaar voor overleg met cliënten."

4.7 Informeren thuisfront en overigen

Van de insluiting op een politiebureau mag iemand in principe, tenzij het opsporingsbelang zich daartegen verzet, het thuisfront in kennis stellen.
In de praktijk blijkt dat meerderjarige ingeslotenen in beginsel niet mogen bellen. Volgens de arrestantenverzorgers en HOvJ beslist de recherche of betrokkene telefonisch contact mag opnemen met het thuisfront. In de meeste gevallen neemt de advocaat dit voor zijn rekening. De advocaat informeert dan na overleg met de recherche het thuisfront van de ingeslotene.

Voor minderjarigen geldt een andere procedure. Bij aankomst in het cellencomplex is de wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige al op de hoogte gebracht van de aanhouding. De minderjarigen mogen met het thuisfront bellen. Ook mogen zij bezoek van de ouders ontvangen. Bij de inverzekeringstelling van minderjarigen wordt de Raad voor de Kinderbescherming standaard geïnformeerd.

De CTA concludeert met betrekking tot het bovenstaande in haar jaarverslag:

"In 2013 konden de meeste arrestanten vertellen dat naasten door de politie waren ingelicht over hun verblijf in een cellencomplex. Toch waren en nog steeds gevallen waarin naasten niet waren ingelicht en het de arrestanten niet duidelijk was waarom niet. Ook de arrestantenlogging gaf niet altijd de gewenste duidelijkheid. Het informeren van naasten blijft een punt van aandacht even als het registreren van de reden van afzien daarvan".

4.8 Oordeel

Het oordeel van de IVenJ over de insluitingsfase geeft een wisselend beeld. De fouillering en inname van persoonlijke eigendommen wordt volgens de procedure uitgevoerd. Er is geen camera in de fouilleringsruimte aanwezig om de ingenomen persoonlijke eigendommen van ingeslotenen vast te leggen. De registratie en voorgeleiding voldoen. Met name de efficiënte aanpak van de weekend voorgeleidingen op straat ziet de Inspectie VenJ als een 'good practise'. De Progis zuil voor de vaststelling van de identiteit van verdachten wordt op de bezochte wijkbureaus, in tegenstelling tot de cellencomplexen, niet gebruikt. De Inspectie is over het algemeen positief over de bejegening die professioneel en respectvol is. Het informeren en uitreiken van de huisregels gebeurt wisselend. Op de cellencomplexen zijn de huisregels via de technozuil in diverse talen te raadplegen.Volgens de Inspectie Jeugdzorg zijn de minderjarigen echter niet expliciet gewezen op de huisregels in de technozuil. Op de bezochte wijkbureaus zijn de huisregels niet overal aanwezig maar wordt deze beknopt mondeling meegedeeld. De toegang tot een advocaat voldoet.

Aanbeveling

- Voorzie in de training van agenten in de bediening van de Progis zuil op de wijkbureaus.

Aanbeveling IJZ

- Zorg dat bij de intake de huisregels voor minderjarigen klaar liggen, zodat deze uitgereikt kunnen worden.
- Plaats minderjarigen bij voorkeur in een cel met een technozuil.

5 Verblijf

In dit hoofdstuk beschrijft de Inspectie VenJ onderwerpen die in meer algemene zin van toepassing zijn op het verblijf in een politiebureau, een cellencomplex of een andere ophoudlocatie. Het betreft dan zaken als de uitrusting van de verblijfsruimtes, het aldaar gevoerde dagprogramma, de verzorging, de veiligheid en de manier waarop een ingeslotene bejegend wordt. Deze onderwerpen zijn cruciaal in de beoordeling van de onderzoeksvraag hoe de nationale politie zorg draagt voor het waarborgen van de rechtspositie, de veiligheid en de humane bejegening van onder haar verantwoordelijkheid ingesloten personen. De Inspectie VenJ belicht in dit hoofdstuk ook de toegang tot zorg.

5.1 Bejegening en bijzondere groepen

Bejegening

De Inspectie VenJ heeft met verschillende ingeslotenen gesproken. De geïnterviewde arrestanten geven aan dat zij zich door de arrestantenverzorgers vriendelijk en met respect behandeld voelen. Ook de geïnterviewde minderjarige gaf dit signaal aan de IVenJ en IJZ.

Navraag bij raadslieden die regelmatig op de bureaus cliënten bezoeken levert hetzelfde beeld op. Over het algemeen verloopt alles soepel en zijn de ervaringen goed. Zij geven wel aan dat er grote verschillen zijn in faciliteiten (zoals roken en luchten) tussen de cellencomplexen en de districtsbureaus. Dat laatste heeft veelal te maken met de taken in het kader van de arrestantenzorg die agenten erbij moeten verrichten terwijl ze niet specifiek voor die taken zijn opgeleid. Een andere oorzaak is de dagelijkse hectiek op de bureaus die voortdurend om aandacht vraagt.

Ten aanzien van de bejegening valt het de Inspectie VenJ tijdens de bezoeken aan de drie cellencomplexen op dat vrijwel alle communicatie met ingeslotenen, inclusief het uitreiken van de maaltijden en de koffie en thee, plaatsvindt via het luikje in de celdeur. Voor deze benadering is volgens de leidinggevende en het personeel, bewust gekozen vanuit een oogpunt van veiligheid voor de arrestantenverzorgers. De benadering is “door het cel luikje, tenzij....”.

De Inspectie VenJ is er een aantal malen getuige van dat ook ten aanzien van minderjarigen en ingesloten waarbij geen sprake is van agressief of gewelddadig gedrag voor deze benadering gekozen wordt. Bij het bezoek van de arts en de verpleegkundige of bij medicatieverstrekking gaat de deur wel open.

Bijzondere groepen

Minderjarigen

Minderjarigen krijgen binnen de eenheid Amsterdam extra aandacht. Tijdens elke dienst wordt een personeelslid aangewezen als mentor voor de minderjarigen. De IJZ constateert dat dit op momenten van hoge werkdruk niet altijd wordt uitgevoerd. Minderjarigen mogen hun ouders op bezoek ontvangen in een daarvoor geschikte groepsruimte of een passantenverblijf. De IJZ constateert dat de passantenverblijven weinig tot geen privacy voor de ouders en de minderjarigen bieden.

Na het bezoek van de ouders worden de minderjarigen gefouilleerd. Minderjarigen luchten afgezonderd van de volwassenen.
De Inspectie VenJ constateerde tijdens haar bezoek dat ook de geïnterviewde minderjarige even later zijn thee uitgereikt kreeg via het cel luikje. Weliswaar wordt op dat moment volgens de dienstvoorschriften gewerkt echter zeker ten aanzien van minderjarigen plaatst de Inspectie IVenJ hier, vanuit een oogpunt van kwetsbaarheid, een kanttekening bij.
De conclusie van de CTA met betrekking tot minderjarige arrestanten in haar jaarverslag van 2013 luidt als volgt:

´Bij alle door de commissie bezochte minderjarigen waren de voorschriften goed nageleefd.´

Vreemdelingen
Vreemdelingen worden altijd overgebracht naar het cellencomplex Noord West.
De Inspectie VenJ constateert dat de behandeling van vreemdelingen in de cellencomplexen niet verschilt van de behandeling van andere ingeslotenen. Zij worden met evenveel respect en op humane wijze behandeld. Binnen de complexen wordt geen afwijkend regime gevoerd voor vreemdelingen, omdat hiertoe de faciliteiten ontbreken. Vreemdelingen worden wel snel overgeplaatst.

Top 600
De eenheid Amsterdam kent een top 600-lijst. Bij deze doelgroep gelden een aantal afwijkende procedures. Zo gaan de celdeuren bij communicatiemomenten of verzorgingsrondes altijd open. Tijdens de dienst wordt iemand speciaal aangewezen als contactpersoon voor deze ingeslotenen, met de intentie extra alertheid voor deze groep, zodat ook betrokkene weet dat hij in beeld is. Specifiek voor deze groep is een aparte werkinstructie opgesteld in de wijze van benadering. Deze aanpak is gericht op het verminderen van recidive.

Vrouwelijke ingeslotenen en ingesloten met psychische of gedragsproblemen
Vrouwelijke ingeslotenen worden, zoals eerder vermeld, bij binnenkomst door vrouwelijke arrestantenverzorgers gefouilleerd.
Ingeslotenen met psychische of gedragsproblemen worden zo snel mogelijk bezocht door de verpleegkundige of de arts. Ook als arrestanten onder invloed zijn van drugs en/of alcohol wordt de verpleegkundige of arts ingeschakeld. Betrokkenen kunnen in overleg met een HOvJ in een observatiecel met cameratoezicht worden geplaatst.

5.2 Verblijfsruimte

Hieronder volgt allereerst een meer algemene beschrijving van de cellencomplexen en politiebureaus binnen de eenheid Amsterdam uit het jaarverslag van de CTA:

"In de regio Amsterdam-Amstelland zijn drie cellencomplexen (Hoofdbureau, Noordwest en Zuidoost) en circa dertig wijkteambureaus (enkele daarvan zijn tevens districtsbureau). Cellencomplexen en wijkteambureaus waar doorgaans dagelijks arrestanten verblijven worden maandelijks bezocht. Wijkteambureaus waar onregelmatig arrestanten verblijven worden ongeveer tweemaandelijks bezocht.
De arrestantenzorg wordt zoveel mogelijk geconcentreerd op de cellencomplexen, waar naast tientallen cellen en enkele dagverblijven ook luchtplaatsen zijn waar arrestanten mogen luchten en roken. Verder zijn er doucheruimtes waar arrestanten dagelijks gebruik van kunnen maken. In elk cellencomplex is er een behandelkamer voor de arts en verpleegkundigen, die bij toerbeurt dagelijks de cellencomplexen bezoeken. Elk cellencomplex beschikt over meerdere verdiepingen. Beneden is de

zogenaamde plotruimte, de ruimte van waaruit de leidinggevende het team van arrestantenverzorgers aanstuurt, van waaruit met de arrestantenverzorgers op de verdiepingen en met de buitenwereld wordt gecommuniceerd en waar de bij de insluitingsfouillering in bewaring genomen goederen van arrestanten worden bewaard. Op elke verdieping is een vergelijkbare ruimte van waaruit de arrestantenverzorgers via intercom en monitoren met de arrestanten in de cellen en met de centrale plotruimte communiceren en van waaruit zij (indien nodig) met camera's toezicht houden op de cellen. Verder is er een keukenruimte met inloopdiepvries en oven, waar de maaltijden voor de arrestanten worden bewaard en bereid.
Na binnenkomst worden arrestanten eerst in een ruimte gebracht waar achter glas een politiefunctionaris gegevens opneemt en invoert in de computer. Daarnaast is een speciale ruimte voor de insluitingsfouillering. Ook is er een metaaldetector waar arrestanten doorheen moeten lopen. Goederen die om veiligheidsredenen worden ingenomen, worden in bakken bewaard. Waardevolle spullen worden in kluisjes bewaard. Na controle tekent de arrestanten voor de bewaring. Transport van de arrestanten naar de verdiepingen geschiedt met een speciale lift, met een aparte af te sluiten ruimte voor arrestanten. Tenslotte zijn er op de cellencomplexen diverse kamers voor verhoor en voor het spreken met een advocaat. Wijkteambureaus beschikken naast de dagverblijven over een vergelijkbare plotruimte, inboekruimte, fouilleerruimte, advocatenkamer, alsmede een arrestantentoilet."

De Inspectie VenJ bezocht voor het onderzoek in Amsterdam de volgende locaties:

<u>Bureau Van Leijenberglaan</u>
Dit districtsbureau heeft vier ophoudkamers, waarvan er tijdelijk een niet in gebruik is in verband met een defecte rookmelder. Er is een balie waar de insluitingsfouillering plaatsvindt en er zijn drie verhoorkamers. Op het moment van het inspectiebezoek verblijven er drie ingeslotenen, elk in een eigen ophoudkamer. De ruimtes kunnen, indien nodig, voor maximaal vier personen gebruikt worden. De ophoudkamers en de overige ruimtes waren schoon met uitzondering van de keuken. De wasbak had een behoorlijke kalkaanslag en er lag brood los op het aanrechtblad. Het leek er op dat deze ruimte vaker overgeslagen werd tijdens de schoonmaak.

<u>Hoofdbureau Elandsgracht</u>
Het hoofdbureau heeft in totaal 46 cellen waarvan drie observatiecellen. De cellen zijn schoon en fris. Een deel van de cellen is uitgerust met een technozuil een ander deel niet. Er is op dit complex een grote luchtplaats aanwezig, waar maximaal 8 ingeslotenen tegelijk kunnen luchten. Het complex is op de gangen uitgerust met camera's. De beelden worden opgenomen en minstens 72 uur veiliggesteld. Er zijn 8 verhoorkamers, twee advocatenkamers en twee dagverblijven aanwezig. In het passantenverblijf of de dagverblijven kunnen minderjarigen met hun ouders in gesprek gaan. Soms wordt hier ook een advocaat met zijn cliënt geplaatst.

<u>Cellencomplex Zuidoost</u>
Het cellencomplex heeft een capaciteit van 62 cellen, waarvan vier observatiecellen, twee met harde en één met zachte wanden. Twee claustrofobiecellen, twee gezinscellen, drie ophoudkamers en twee luchtplaatsen. Alle cellen zijn voorzien van een informatiezuil met daarop de huisregels, enkele tv kanalen en een spelletje. Tevens is het mogelijk om vanuit de cel via de intercom en de meldkamer een telefonisch contact met de advocaat te leggen. Nadat de meldkamer het nummer heeft geverifieerd en de verbinding tot stand is gekomen, kan de meldkamer het gesprek niet beluisteren. Alle cellen zijn voorzien van een drinkwatervoorziening.

<u>Cellencomplex Noordwest</u>
Het cellencomplex heeft een capaciteit van 48 cellen, waarvan drie observatiecellen, verdeeld over twee etages. Het complex heeft ook twee grote passantenverblijven (gemeenschapscel). Die cellen kunnen worden gebruikt voor grotere groepen of om verdachten even uit elkaar te houden. In de praktijk worden ze ook vaak gebruikt voor het bezoek van ouders aan minderjarigen. Zij worden dan in die ruimte neergezet. De cellen, met uitzondering van de observatiecellen, zijn uitgerust met een informatiezuil, waarop de huisregels in vele talen beschikbaar zijn plus twee tv-kanalen. De zuil dient tevens voor het bedienen van het licht, de temperatuur, het toilet etc. De zuil is uitgerust met een intercomvoorziening inclusief camera, zodat er beeldverbinding is als betrokkene belt. Alle cellen zijn voorzien van een drinkwatervoorziening.
Op het moment van de inspectie zijn 14 cellen bezet, 1 persoon verblijft in de observatiecel. De observatiecellen zijn voorzien van camera's, die in de meldkamer van de arrestantenverzorging kunnen worden uitgekeken. Een van de observatiecellen is voorzien van zachte wanden. Voorts zijn alle gangen voorzien van camera's zodat vanuit de centrale posten boven en beneden zicht is op het hele gebouw. Arrestanten kunnen via twee ingangen binnen komen. Een ingang bestemd voor arrestanten die van de bureaus komen, en een ingang bestemd voor arrestanten die direct na aanhouding naar het cellencomplex gebracht worden.

<u>Wijkteambureau Amstelveen Noord</u>
Dit wijkteam heeft op de dag van het bezoek van de Inspectie een teamdag. Collega's van een ander bureau vervangen op deze locatie. Het bureau heeft twee ophoudkamers waar meerdere arrestanten kunnen worden ingesloten. De deuren zijn voorzien van glas. Ten tijde van het inspectiebezoek was er niemand ingesloten. Vlak voor de komst van de Inspectie VenJ was korte tijd een verwarde man ingesloten geweest (aangehouden op grond van artikel 3 Politiewet, een zogenaamde 'sociale insluiting' in het kader van hulpverlening). Nadat betrokkene door een GGZ-arts was bezocht, is hij naar huis gestuurd. Volgens het personeel worden op de wijkteambureaus maar weinig arrestanten binnengebracht. Alle ingeslotenen voor de recherche gaan naar het bureau aan de van Leijenberglaan (waar de recherche gehuisvest is) of ingeslotenen worden direct naar een cellencomplex vervoerd. De CTA bezoekt de locaties vier maal per jaar.

<u>Wijkteambureau Remmerdenplein:</u>
De Inspectie VenJ werd tijdens het onaangekondigde bezoek aan dit bureau in eerste instantie onbeleefd ontvangen door een vertegenwoordiger van het team. Naar zijn zeggen werden op het Remmerdenplein geen arrestanten meer ingesloten. Op de vragen werd kortaf en ontwijkend gereageerd. Na herhaalde pogingen van de Inspectie VenJ om het gesprek voort te zetten, zonder succes, werd het gesprek in minder dan 10 minuten afgerond. Dit bezoek baart de Inspectie VenJ zorgen als de bejegening model staat voor de behandeling van arrestanten en andere burgers op dit bureau. De Inspectie VenJ heeft aansluitend aan het bezoek haar beklag gedaan bij de eindverantwoordelijke voor de arrestantenzorg binnen de eenheid. Dit beklag is voortvarend opgepakt en begin januari is een nieuw bezoek aan de locatie gebracht.

Het wijkteambureau heeft op de begane grond een kleine cellengang, die niet meer in gebruik is. De ruimtes worden gebruikt voor de opslag van materialen. Daarnaast heeft het bureau twee ophoudkamers/dagverblijven. De ruimtes worden voor zeer kortdurende insluitingen gebruikt, veelal voor mensen die aangehouden zijn zonder ID bewijs of voor een openstaande boete. Betrokkene krijgt de gelegenheid om alsnog een ID bewijs of geld te laten brengen. Het verblijf duurt gemiddeld maximaal 2 uur. Zodra blijkt dat de afwikkeling van de zaak iets langer gaat duren

(bijv. bij winkeldiefstal of een zwaarder feit), kiest de aanhoudende verbalisant er voor betrokkene direct voor insluiting over te brengen naar het cellencomplex.

5.3 Verblijfsregime en persoonlijke verzorging

Zoals in de inleiding beschreven bezoekt de CTA de locaties van de eenheid zeer frequent en heeft zij daarbij veel aandacht voor de aspecten verblijfsregime en persoonlijke verzorging. Om die reden heeft de Inspectie aan deze onderwerpen tijdens haar bezoek minder aandacht geschonken.

In haar jaarverslag formuleert de CTA haar bevindingen op deze punten als volgt:

Eten en drinken
"Arrestanten krijgen tweemaal daags een broodmaaltijd en eenmaal een warme maaltijd. De maaltijden worden bewaard in speciale diepvrieskasten. Met voedselwensen op medische of religieuze grond wordt rekening gehouden. Maaltijden bevatten standaard geen varkensvlees. De warme maaltijden worden opgewarmd in speciale ovens. Voor koosjere maaltijden is er een aparte magnetron en een aparte diepvries. Koffie en thee worden regelmatig verstrekt. Arrestanten klagen nog wel eens over de kwaliteit van de maaltijden, maar die bevatten voldoende voedingswaarde en zijn vergelijkbaar met magnetronmaaltijden die bij de supermarkt te koop zijn".

Wassen en luchten
"Op de cellencomplexen zijn doucheruimtes en luchtplaatsen. Op een enkel wijkbureau is ook een douche of een luchtplaats, maar die worden zelden gebruikt. Arrestanten hebben het recht dagelijks te douchen en tweemaal daags te 'luchten'. Over het algemeen gaat dat goed. Wanneer arrestanten niet hebben gedoucht of gelucht, dan is dit bijna altijd omdat ze dit zelf hebben geweigerd. Tijdens het luchten mag worden gerookt en bij het douchen worden toiletartikelen – waaronder een tandenborstel en tandpasta – uitgereikt. Arrestanten hebben vaak niet in de gaten dat wanneer ze het één weigeren, ze het andere niet (automatisch) krijgen. Arrestantenverzorgers zouden hen daarop kunnen wijzen."

De Inspectie VenJ heeft met betrekking tot deze punten geen aanvullende opmerkingen. De Inspectie Jeugdzorg merkt met betrekking tot lectuur het volgende op:
Er is een beperkt aanbod van lectuur gericht op minderjarigen aanwezig. Het algehele aanbod is beperkt. Medewerkers geven wel aan dat het mogelijk is om studiemateriaal op de cel te hebben. Het is voor de IJZ niet duidelijk wie dat regelt. Dat minderjarigen recht hebben op studiemateriaal wordt niet actief aan ouders of minderjarigen meegedeeld.

5.4 Controle – veiligheid – geweldsmiddelen

Indien bij de aanhouding geweld is toegepast dienen de opsporingsambtenaren de feiten en omstandigheden in de geweldsmodule te registeren. De geïnterviewde opsporingsambtenaren geven aan dat zij van incidenten melding maken in BVH. De hulpofficier van justitie wordt op de hoogte gebracht. Ook de leidinggevende neemt hier kennis van en indien aan de orde krijgt de opsporingsambtenaar het verdere verloop te horen. Als bij de aanhouding pepperspray is gebruikt, dan zijn op de bureaus oogdouches aanwezig om de arrestant en de opsporingsambtenaren van het ongemak te verlossen.

Het personeel op de bezochte locaties past zo min mogelijk geweld toe. Zowel de HOvJ als de arrestantenverzorgers geven aan dat zij geen geweldsmiddelen toepassen. Bij hoge uitzondering wordt weleens een arrestatieteam ingeschakeld omdat de arrestant dermate agressief is dat het personeel een groot risico loopt.

Zoals eerder gemeld zijn de ophoudkamers en cellen voorzien van een intercom. De Inspectie VenJ heeft per locatie waargenomen dat de intercoms werkten en de ingeslotene direct contact kreeg met de arrestantenverzorgers. De observatiecellen zijn met camera's uitgerust. Zowel overdag als 's nachts voert de arrestantenverzorger op wisselende tijden controlerondes uit. Op alle bezochte locaties zijn gangen, luchtplaatsen en toegangsdeuren (binnen en buiten) voorzien van camera's. De meldkamer van de arrestantenzorg bekijkt de beelden via beeldschermen. Ook zijn op alle locaties wapenkluizen aanwezig, zodat verbalisanten hun wapens kunnen afleggen alvorens zij de cellengangen betreden.

Hierover merkt de commissie van toezicht arrestantenzorg in haar jaarverslag op:

"Voor wat betreft het afleggen van de dienstwapens constateert de commissie dat de instructies helder zijn en dat het Bureau Arrestantenzorg met het (ver)plaatsen van de wapenkluizen en aanbrengen van grote stickers er alles aan gedaan heeft om het afleggen van wapens te stimuleren en te vergemakkelijken. De commissie constateert dat er desondanks nog steeds politieambtenaren (en zelfs leidinggevenden) zijn die met wapens arrestantenverblijven betreden."

De Inspectie heeft zelf geen overtreding van deze wapeninstructies waargenomen.

De commissie van toezicht arrestantenzorg is bovendien regelmatig zelf bij de ontruimingsoefeningen van de cellencomplexen aanwezig. In haar jaarverslag zegt de commissie hierover: *"De algemene indruk van de vorige jaren bijgewoonde oefeningen is dat de oefeningen buitengewoon nuttig zijn en dat er altijd diverse leer- en verbeterpunten zijn. Mede door de verhuizing van het secretariaat van de gemeente naar de politie hebben niet alle uitnodigingen de commissie tijdig bereikt. In 2013 heeft de commissie een tweetal oefeningen bijgewoond".*

De Inspectie VenJ heeft in haar interview met medewerkers van het bureau aan de van Leijenberghlaan vernomen dat er geen ontruimingsoefeningen worden gehouden. Dit heeft veelal te maken met de locatie van het pand. De ontsnappingskans van ingeslotenen is bij een oefening zeer groot. Wel is er dagelijks een BHV-er aanwezig.

5.5 Contact buitenwereld

Advocaten mogen te allen tijde met hun cliënten spreken. Zij dienen wel een afspraak te maken zodat de ruimtes ingepland kunnen worden.

Minderjarigen mogen telefoneren met het thuisfront en bezoek ontvangen van hun ouders of verzorgers. Het bezoek wordt in de arrestantenmodule geregistreerd. Bij meerderjarigen is het vaak de advocaat die het thuisfront informeert. Vooraf stemt hij dit af met de recherche.

Ten aanzien van ingesloten volwassenen geven arrestantenverzorgers aan dat de recherche bepaalt of de ingeslotene mag bellen. Als ingeslotenen het vragen, en het is toegestaan door de recherche, dan brengen de arrestantenverzorgers het contact tot stand.

5.6 Toegang tot zorg

De eenheid Amsterdam heeft een convenant met de GGD afgesloten dat voorziet in de inzet van verpleegkundigen die tweemaal per dag de drie cellencomplexen bezoeken. Zij bezoeken de arrestanten die medicijnen gebruiken, beoordelen de medische en psychische gesteldheid van de ingeslotene en eventueel van huis meegebrachte medicatie. Vervolgens verdeelt de verpleegkundige de medicatie in dagdoses. Bij twijfel of in ernstige gevallen, bijvoorbeeld GHB verslaafden, nemen zij contact op met de dienstdoende arts. In de nachtelijke uren wordt standaard de dienstdoende arts ingeschakeld. Alle informatie over ingeslotenen en de verstrekking van medicatie wordt in de arrestantenmodule geregistreerd. Voor ingeslotenen met psychische problemen schakelen de verpleegkundigen "Vangnet en advies" in (zie hierover hoofdstuk 7). Het hoofd Arrestantenzorg geeft in het

gesprek met de Inspectie VenJ aan, dat de zorg voor ingeslotenen en de rol van de verpleegkundige naar zijn mening goed geregeld en geborgd is. Hij onderkent echter wel dat het traject waar de politiefunctionarissen bij betrokken zijn (zoals het daadwerkelijk uitreiken van de medicatie) in de praktijk het kwetsbaarst is. Zo ontbreekt het de eigen functionarissen aan goede controlemogelijkheden (zie hoofdstuk 7).

Met betrekking tot minderjarigen constateert de IJZ dat de arts of verpleegkundige niet standaard op de hoogte gesteld wordt van de binnenkomst van een minderjarige. Daardoor kan er door de medische dienst niet standaard worden gecontroleerd of de minderjarige medicatie gebruikt. Dit gebeurt alleen in de gevallen dat bij de politie bekend is dat er sprake is van een ernstige stoornis. In die gevallen wordt de minderjarige op de verpleegkundigenlijst geplaatst.

5.7 Beklag

Arrestanten kunnen over de inrichting, zorg en bejegening een klacht indienen conform de klachtenprocedure. Aangaande arrestantenzorg wordt in de eenheid onderscheid gemaakt in twee klachtgronden namelijk arrestantenbehandeling en vrijheidsbeneming. Voor wat betreft de arrestantenbehandeling zijn er in 2013, 30 klachten ontvangen waarvan10 formele klachten waarvan twee via een besluit van de eenheid chef gegrond verklaard zijn. Deze klachten hadden betrekking op het niet verstrekken van medicatie en de insluiting van een buitenlandse moeder met kinderen.
Als het gaat om vrijheidsbeneming zijn in 2013, 43 klachten ingediend, waarvan 23 formele klachten waarvan er 7 via een besluit van de eenheid chef gegrond verklaard zijn. Over twee formele klachten is op dit moment nog geen besluit van de eenheid chef bekend.
Het hoofd arrestantenzorg geeft aan dat er verhoudingsgewijs weinig klachten binnenkomen over de bejegening door de arrestantenverzorgers.
Ook de geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan dat zij nauwelijks klachten krijgen van arrestanten over hun verblijf. Als er wel een klacht wordt ingediend krijgen zij bij de afwikkeling hiervan een terugkoppeling van hun leidinggevende.

5.8 Oordeel

De Inspectie constateert ten aanzien van het verblijf van ingeslotenen dat de eenheid Amsterdam overwegend voldoet aan de eisen die hieraan gesteld worden. De bejegening van ingeslotenen gebeurt over het algemeen op een respectvolle manier. Wel plaatst de Inspectie VenJ een kanttekening bij het bejegenen van ingeslotenen “door het cel luikje, tenzij...” Ten aanzien van minderjarigen vinden de Inspecties deze bejegening ronduit ongewenst. Ondanks het feit dat de politie minderjarigen beschouwt als een bijzondere groep en daar per dienst een vaste medewerker aan toewijst, vindt communicatie en maaltijdverstrekking ook aan deze minderjarigen regelmatig via het cel luikje plaats. De inrichting van de verblijfsruimte voldoet aan de formele eisen. De IJZ oordeelt dat de ruimtes die gebruikt worden voor het bezoek van minderjarigen weinig privacy waarborgen.
De veiligheid op de cellencomplexen lijkt op orde te zijn. Op de gangen hangen camera’s en er worden regelmatig ontruimingsoefeningen gehouden. Op het wijkbureau aan de Leijenberghlaan waar veel verdachten worden ingesloten, is dit echter niet het geval. Het argument dat de locatie zich niet daarvoor leent, mag naar de mening van de Inspectie VenJ niet doorslaggevend zijn. De Inspectie VenJ oordeelt positief over het feit dat de eenheid verpleegkundigen inzet die dagelijks de cellencomplexen bezoeken en medische zorg verlenen. Op de wijkbureaus wordt indien noodzakelijk een arts ingeschakeld.
De Inspectie VenJ verwacht dat de slechte ervaring van de inspecteurs tijdens hun bezoek aan het wijkbureau Remmerdenplein slechts een incident betrof en niet model staat voor de bejegening van arrestanten/ burgers op die locatie.

Aanbevelingen

- Bezie het beleid aangaande de bejegening van ingeslotenen "door het cel luikje, tenzij...." wanneer er geen sprake is van vervelend of agressief gedrag.
- Zorg dat ontruimingsoefeningen worden gehouden op de locaties waar arrestanten kunnen verblijven.

Aanbevelingen IJZ

- Bewaak de voortdurende aandacht voor minderjarigen ook bij piekmomenten in de bezetting.
- Gebruik voor het bezoek van ouders aan minderjarigen een ruimte die voldoende privacy biedt.
- Breidt het assortiment lectuur gericht op minderjarigen uit voor alle leeftijden. Maak afspraken wie de ouders en/of minderjarige wijst op het recht om studiemateriaal op de cel te mogen hebben.

6 Einde insluiting / overdracht

Bij de invrijheidstelling van een persoon geeft de politie de persoonlijke eigendommen die in bewaring waren genomen terug. Indien de persoon zichzelf niet kan verplaatsen organiseert de politie begeleiding en vervoer. Indien de ingeslotene naar een ander politiebureau of (justitiële of zorg-) inrichting gaat, dient de politie een rapportage met bijzonderheden over de ingeslotene over te dragen. Ook dient de politie de vervoersdienst actief te informeren. Deze rapportage bevat naast persoonlijke gegevens (naam, leeftijd) ook informatie over de eventuele aanwezigheid van verslavingsproblematiek, psychiatrische problematiek, suïcide- en vluchtgevaar en overige bijzonderheden met betrekking tot het verblijf en het gedrag van de ingeslotene.

6.1 Overdracht

Bij het verplaatsen (bijvoorbeeld naar de rechtbank) of overplaatsen (naar een ander bureau of een penitentiaire inrichting) van ingeslotenen wordt, volgens de arrestantenverzorgers, zoveel mogelijk informatie meegegeven. Betrokkene wordt uitgeboekt uit BVH en zijn fouilleringszak met persoonlijke eigendommen gaat mee met de transporteurs. Alle informatie van betrokkene, inclusief de medische gegevens (en de naam van de arts) wordt op papier aan de transporteurs van DV&O meegegeven. Ook de medicatie van ingeslotene gaat mee met de transporteurs. DV&O tekent voor ontvangst van de spullen. Alhoewel eventuele bijzonderheden wel mondeling worden doorgegeven aan de transporteurs, is het de arrestantenverzorgers niet duidelijk of deze informatie via de transporteurs ook de PI bereikt.

Het komt wel regelmatig voor dat de PI zelf al contact opneemt over een over te plaatsen arrestant met de vraag of er nog bijzonderheden zijn. De geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan dat het geen standaard procedure is om de PI of het cellencomplex vooraf in kennis te stellen over de bijzonderheden van een ingeslotene. Naar hun mening zou dit wel goed zijn, temeer omdat zij zelf regelmatig hinder ondervinden van het feit dat bij de overdracht van arrestanten door de aanhoudende verbalisant niet alle informatie wordt overgedragen.

In de eenheid worden boeteklanten door invoering van het landelijk ingevoerde protocol "versnelde overdracht gesignaleerde veroordeelden", zo snel mogelijk overgedragen aan het team Regionale Incasso, Controle en Opsporing (RICO), dat zorgt voor de administratieve afwikkeling en een snelle overdracht aan de Dienst Justitiële Inrichtingen(DJI). De geïnterviewde geven aan dat zij niet of nauwelijks meer boeteklanten zien. Naar hun mening loopt dit proces vrij goed.

6.2 Einde insluiting

In de eenheid Amsterdam worden bij vrijlating van volwassen ingeslotenen alle formulieren die zijn opgemaakt bij de insluiting uitgedraaid door de frontdesk en doorgenomen. De persoonlijke eigendommen worden in het bijzijn van betrokkene gecontroleerd en meegegeven nadat ingeslotene voor akkoord heeft getekend. Betrokkene wordt vervolgens naar huis gestuurd.
Als het minderjarigen betreft dan worden altijd of de ouders of een andere bevoegde instantie gewaarschuwd. Minderjarigen worden niet zonder begeleiding naar huis gestuurd. Tijdens het inspectiebezoek was de vader van een ingesloten

minderjarige gebeld en deze was onderweg om zijn zoon op te halen. Volgens de IJZ komt het voor dat minderjarigen langer moeten wachten op de ouders. In zulke gevallen wordt de minderjarige pas later op de hoogte gesteld van zijn vrijlating.

6.3 Oordeel

De Inspectie VenJ oordeelt dat de overplaatsing en vrijlating van ingeslotenen in de eenheid Amsterdam goed verloopt. De IJZ oordeelt dat de politie minderjarigen die bij vrijlating de komst van hun ouders afwachten niet op cel moet houden. Informatie over de ingeslotenen wordt schriftelijk overgedragen. Ook medicatie van ingeslotenen wordt meegegeven op transport. De invoering van het landelijk protocol "versnelde overdracht gesignaleerde veroordeelden" heeft tot gevolg dat boeteklanten zo snel mogelijk worden overgedragen aan DJI.

7 Kwaliteit medische zorg (IGZ)

Aangehouden personen die worden ingesloten verkeren als gevolg van de vrijheidsbeneming in een kwetsbare en mogelijk angstopwekkende situatie. Ingeslotenen zijn onzeker over hun positie en verblijven doorgaans kort in het complex, vaak zonder te weten waar men later naar wordt toe gestuurd. Zij zijn voor al hun behoeften afhankelijk van anderen. Deze kwetsbare en afhankelijke positie verplicht de overheid om de toegankelijkheid, de kwaliteit en veiligheid van de zorg te waarborgen.
De forensisch artsen en in enkele gevallen ook verpleegkundigen opereren op het snijvlak van het medische en juridische domein en vervullen in deze zeer specifieke setting bijzondere zorgtaken. De zorgrelatie is hier wezenlijk anders dan die in een niet-justitiële setting, waar de vaste huisarts de ziektegeschiedenis kent en veelal een vertrouwensband heeft met de patiënt. Bijzonder aandachtspunt is dat veel ingeslotenen psychische en/of verslavingsproblematiek hebben.
De bevindingen en het oordeel in dit hoofdstuk zijn uitsluitend gebaseerd op een bezoek aan het arrestantencomplex Hoofdbureau van de politie te Amsterdam.[9] Ten behoeve van dit deel van het rapport hebben de vertegenwoordigers van de IGZ gesproken met twee ingeslotenen. Met hun schriftelijke toestemming zijn hun medische dossiers ingezien. De IGZ sprak van de 'Vangnet en Advies' groep van de GGD Amsterdam met een psychiater/ eerste geneeskundige en een sociaal verpleegkundige, coördinator. Daarnaast sprak de inspectie met de coördinerend forensisch geneeskundige (hierna te noemen 'de arts') en een forensisch verpleegkundige, beiden van de GGD. De IGZ en een vertegenwoordiger van de IJZ voerden gezamenlijk het gesprek met twee ervaren arrestantenverzorgers. Samen met de vertegenwoordigers van inspectie VenJ sprak de IGZ met het hoofd arrestantenzorg eenheid Amsterdam. Daarnaast is een aantal documenten bekeken (zie bijlage 3).

7.1 Toegang tot en beschikbaarheid medische zorg

Medische zorg, zowel somatisch als psychiatrisch, moet 24 uur per dag, zeven dagen per week beschikbaar zijn voor ingeslotenen. Correcte en tijdige signalering en inschatting door arrestantenverzorgers zijn van cruciale betekenis voor de toegankelijkheid van de zorg. Voor arrestantenverzorgers moet dan ook duidelijk zijn op basis van welke signalen zij een arts of andere hulpverlening moeten inschakelen.

Beschikbaarheid van somatische zorg
In het arrestantencomplex van het hoofdbureau van de Politie te Amsterdam is medische zorg 24 uur per dag, zeven dagen per week beschikbaar.[10] De overeenkomst die hiertoe werd gesloten is gedateerd op 4 december 2012, liep af op 31 december 2014, en is onder dezelfde voorwaarden verlengd, totdat er via de aanbesteding een nieuwe overeenkomst is.[11]

---

[9] Bureau Elandsgracht te Amsterdam

[10] Dit is vastgelegd in een overeenkomst tussen de gezamenlijke politiekorpsen Amsterdam-Amstelland, Kennemerland, Noord-Holland Noord en Zaansteek-Waterland, en de Forensisch Geneeskundige Diensten van de samenwerkende GGD-en van Amsterdam, GGD Hollands Noorden, GGD Kennemerland en GGD Zaanstreek-Waterland.

[11] Momenteel loopt in alle tien politieregio's, dus ook in Amsterdam-Amstelland een aanbestedingsprocedure voor medische arrestantenzorg en forensisch medisch onderzoek. Het

Circa twintig forensisch artsen verdelen de dag-, avond-, nacht- en weekenddiensten van elk acht uur. Telkens zijn twee artsen paraat, zodat per etmaal zes artsen werkzaam zijn. Voor de nachtdiensten is deze bezetting soms te ruim, maar bij piekbelasting noodzakelijk, zodat deze inzet toch wordt gehandhaafd.

De politie kan de artsen gemakkelijk bereiken. Dit gebeurt via de meldkamer ambulancezorg van de GGD. De meldkamer zet de melding in Formatus (het elektronisch dossier van de GGD) en checkt of de ingeslotene al bij de GGD bekend is. De arts neemt altijd zelf contact op en geeft aan hoe lang het zal duren. Men streeft ernaar om binnen 20 minuten te reageren en binnen een uur ter plaatse te zijn. Er is altijd een huisarts als achterwacht beschikbaar, opdat telefonische consultatie mogelijk is.

Hiernaast zijn er zes verpleegkundigen, waarvan er dagelijks twee tussen 8:00 uur en 23:00 uur tweemaal de drie Amsterdamse cellencomplexen afgaan. Het hoofd arrestantenzorg benadrukt dat de verpleegkundige een hulp is voor de projectleider van het complex, bedoeld als extra waarborg en zeker niet als vervanger van de arts. De politie actualiseert steeds een lijst met ingeslotenen, die door de verpleegkundige worden bezocht. Dat zijn degenen die medicatie gebruiken en degenen met klachten of verslavingsproblematiek. Soms zet de politie iemand onterecht niet op de lijst. De verpleegkundigen checken alle binnenkomsten, met name op het gebruik van alcohol en drugs. Velen zijn al bekend binnen het complex. De verpleegkundige overlegt waar nodig met de arts. Indien noodzakelijk of gewenst worden de ingeslotenen ook bezocht door de arts.

Omdat de verpleegkundigen het cellencomplex minimaal tweemaal per dag bezoeken is het contact met de arrestantenverzorgers heel laagdrempelig. Het formele beleid is dat de leiding de verpleegkundige belt, maar in de praktijk doen de arrestantenverzorgers dat. Er zijn checklijsten voor het contacteren van de verpleegkundige toegestuurd aan de igz, maar deze worden niet allemaal door de verpleegkundige herkend. De verpleegkundige geeft aan dat de arrestantenverzorgers in de praktijk eerder te snel dan te laat contact opnemen. Soms gaat dit wat ongecoördineerd, als drie arrestantenverzorgers voor dezelfde ingeslotene bellen. Als arrestantenverzorgers een spoedgeval vermoeden, bijvoorbeeld bij ernstige benauwdheid, bellen zij niet eerst de verpleegkundige maar direct de ambulance.

De geïnterviewde arrestantenverzorgers geven aan dat ook de GGD-artsen snel ter plekke zijn, met uitzondering van één arts van wie men weet dat die wat terughoudender is. De arrestantenverzorgers zeggen dat zij, als de arts niet of laat komt, zelf verscherpt controleren. Volgens de arts is langs gaan of telefonisch afhandelen een punt van aandacht. Het beleid is dat de artsen ongeacht de medische noodzaak altijd langs gaan als de aanvrager dit verzoekt. Dit wordt ook gemonitord en besproken met de betrokken artsen. Na binnenkomst van de melding is er telefonisch contact tussen arts en aanvrager waarin de medische urgentie wordt ingeschat. Aan de hand hiervan bepaalt de arts de bezoekvolgorde bij drukte. De arrestantenverzorger krijgt instructie hoe tot die tijd te handelen en bij verandering in het beeld weer contact op te nemen. Het komt volgens de arts voor dat de politie besluit tijdens het wachten toch een ambulance in te schakelen; vaak wordt de ingeslotene dan niet meegenomen en ziet de arts de ingeslotene alsnog.

---

gaat om een raamovereenkomst voor twee jaar met de mogelijkheid om deze tweemaal met een jaar te verlengen. De beoogde datum van inwerkingtreden is 1 januari 2015.

De artsen verzorgen geen regulier spreekuur voor ingeslotenen, maar ze gaan wel iedere avond naar het complex om de methadongebruikers te zien en op vraag alsnog een consult te doen. Er is een spreekkamer voor de arts beschikbaar voor ingeslotenen die ze niet op de cel zien.

De artsen gaan ook naar de wijkbureaus; dat doen de verpleegkundigen niet.

Eventuele doorverwijzing naar het AMC (en alle andere ziekenhuizen) verloopt volgens de arts uitstekend (dat wil zeggen: snel en laagdrempelig en ook geen terughoudendheid bij politie).

Beschikbaarheid psychiatrische zorg
Sinds 2012 is er een landelijk convenant tussen politie en GGZ inzake samenwerking bij opvang, begeleiding en behandeling van mensen met psychische en/of verslavingsproblematiek die overtredingen begaan, overlast geven of hulpverlening nodig blijken te hebben. Het doel van het convenant is om verwarde of psychisch kwetsbare personen adequate zorg te bieden en niet of in elk geval zo kort mogelijk in een cellencomplex te laten verblijven.

Ten behoeve van psychiatrische zorg is er in de Amsterdamse regio de samenwerking met Vangnet en Advies, een onderdeel van de GGD. Deze organisatie komt altijd en zorgt voor eerste psychiatrische triage. Ook wanneer er sprake is van huiselijk geweld of bij de hulpverlening aan illegalen kan men op deze directe opvang een beroep doen. Zo'n 5000-6000 mensen/ patiënten zijn hier inmiddels gezien. Er zijn afspraken gemaakt over de aan- rijtijden.

Het streven is om verwarde mensen naar de Spoedeisende Psychiatrie Openbare Ruimte (SPOR) te brengen, in plaats van naar een arrestantencel[12]. De Spoedeisende Psychiatrie Amsterdam doet dan het eerste consult. Het Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie (NIFP) geeft, wanneer er mogelijk ook een rol voor een beoordelend forensisch psychiater is weggelegd, hiervoor telefonisch toestemming, zonder de betrokkene te zien. De medewerkers kunnen in een deel van Formatus, zodat ze snel informatie ter beschikking hebben en ook zelf kunnen loggen. Er zijn in het geval van betrokkenheid van de GGD arts en Vangnet en Advies of SPA altijd twee verschillende EPD's in gebruik rond dezelfde persoon. In acute situaties is men daarbij makkelijk met het delen van relevante informatie. Nadien gelden dezelfde regels als elders (informatie geven na toestemming).

De psycholance (spoed vervoer onder SPV begeleiding van psychiatrische patiënten) bevalt goed. Doordat er wisselend frequent (rustige tijden en drukke tijden wisselen elkaar af) een beroep op de psycholance wordt gedaan maar de auto met bezetting paraat staat is het een dure voorziening.

De samenwerking Vangnet en Advies met de politie verloopt goed, mede door de wekelijkse casuïstiekbesprekingen, waarbij ook Mentrum (GGZ instelling) en Verslavingszorg aanzitten. Directe opname mogelijkheden op verschillende afdelingen van Mentrum (IC) en verslavingszorg zijn voorhanden. Er zijn altijd twee noodbedden beschikbaar. De functionarissen die piketdienst hebben kunnen direct met elkaar contact opnemen als er ergens wrijving is. Volgens de afspraken staat patiëntvriendelijkheid voorop. Eerst wordt de patiënt meegenomen en op een geschikte locatie ondergebracht. Later wordt geëvalueerd wat eventueel is misgegaan. De gehele keten van psychiatrische opvang, beoordeling en

[12] De eenheidsleiding van Amsterdam maakte half februari bekend dat het aantal incidenten met verwarde personen is toegenomen van 6400 in 2013 naar 6700 in 2014. De politie is al volop bezig om samen met de GGD, de GGZ en de Ambulancedienst, deze cijfers naar beneden te krijgen. Van de 6700 incidenten zijn ongeveer 2500 tot 2800 acuut. Deze patiënten worden onmiddellijk naar de noodhulp gebracht.

doorverwijzing wordt door de vertegenwoordigers van Vangnet en Advies als laagdrempelig beschreven.

Speciale aandacht vragen, naar het oordeel van psychiater, de dakloze illegalen (afgewezen asielzoekers), die op verschillende plekken in de stad werden en worden opgevangen en ook een beroep doen op de gezondheidszorg van de GGD en Vangnet en Advies. De hulpvragen/ klachten die naar oordeel van de gesproken medewerkers Vangnet en Advies vaak door advocaten worden geproblematiseerd stellen de GGD artsen en Vangnet en Advies voor moeilijke morele dilemma's. Tot nu toe heeft goed overleg geleid tot bevredigende oplossingen voor de hulpvragers, zo stellen de vertegenwoordigers van Vangnet en Advies, die de IGZ sprak.

Toch belanden er volgens de geneeskundige en de leidinggevende sociaal verpleegkundige van de vertegenwoordigers van Vangnet en Advies, nog altijd (te) veel verwarde mensen op het politiebureau. Per 1 december 2014 is er gestart met het uitgangspunt 'geen psychiatrische patiënten in een politiecel' (zie ook voetnoot 4). Dit moet er toe leiden dat psychiatrische patiënten op het huisadres of op andere locaties worden beoordeeld of dat de politie ter plaatse een psycholance oproept om de patiënten direct naar de SPOR te vervoeren. In casuïstiek besprekingen wordt voor dit punt telkens aandacht gevraagd.

Specifieke deskundigheid is nodig voor het omgaan met patiënten die GHB gebruiken. Op het arrestantencomplex is het beleid om GHB afhankelijke patiënten niet in te sluiten. De patiënt wordt naar huis gestuurd of doorgeplaatst naar de gespecialiseerde zorg van de PI Zwolle, JMC of PI Breda.

Toegeleiding/signalering door arrestantenverzorgers
De meeste ingeslotenen komen volgens de arrestantenverzorgers binnen via het politiebureau, zodat er al gegevens over hen bekend zijn.
Als mensen rechtstreeks vanaf de straat worden ingesloten dan worden bij het inboeken standaard vragen gesteld over zorgverzekering en medicatie. Indien medicatie wordt gebruikt wordt doorgevraagd op eventuele gezondheidsproblemen. Het komt voor dat mensen hierop aanvankelijk niet willen antwoorden vanwege hun privacy. Bij iemand die kennelijk onder invloed is, of onvast ter been, wordt altijd een arts gewaarschuwd. Als iemand op straat wordt aangetroffen en moeilijk wakker te krijgen is, wordt deze niet naar het cellencomplex gebracht maar per politie- auto of ambulance direct naar een SEH.
Bij ingeslotenen die GHB gebruiken wordt onmiddellijk de arts gewaarschuwd en zo nodig meteen een ambulance gebeld (zie ook hierboven onder beschikbaarheid psychiatrische zorg.

Alle ingeslotenen die medicatie gebruiken en/of gezondheidsproblemen hebben worden op de lijst gezet voor contact met de verpleegkundige. Ook voor ingeslotenen die om een arts vragen wordt normaliter eerst de verpleegkundige geconsulteerd. Het protocollaire voorschrift om voor alle minderjarige ingeslotenen met gedragscomplicaties en/of voor hen die de nacht in een politiecel moeten doorbrengen[13], een arts te informeren is niet bekend en wordt ook niet gevolgd. Wel krijgen minderjarigen extra aandacht. Met hen wordt altijd door de open deur en niet via het luikje gesproken. Ook krijgen zij een vast aanspreekpunt. De arrestantenverzorgers benadrukken dat zij veel van de minderjarige ingeslotenen al kennen, omdat die vaker op het complex hebben verbleven.

De gesproken arrestantenverzorgers geven aan tevreden te zijn met de bereikbaarheid van de verschillende GGD artsen en verpleegkundigen. Ook met de psychiatrie hebben zij op het terrein van bereikbaarheid goede ervaringen.

---

[13] In maart 2013 is er door de KL en VenJ op dit punt afgesproken dat: "de arts wordt actief geïnformeerd als een minderjarige met gedragscomplicaties in verzekering wordt gesteld en/of de nacht in een politiecel moet doorbrengen".

De arrestantenverzorgers zijn opgeleid om symptomen van ziektebeelden, bijvoorbeeld een hypoglycemie te herkennen. Op de politieschool werd er veel met Lotus gewerkt. Dat een ingeslotene het recht heeft om een arts te zien als deze dat wenst is niet bekend. De protocollen en werkinstructies voor het inschakelen van een arts die tevoren aan de IGZ werden toegezonden zijn bij de arrestantenverzorgers ook niet bekend. Het protocol waarin is opgenomen dat een patiënt die verminderd bij bewustzijn is elke 15 minuten moet worden gecontroleerd totdat de arts arriveert is ook niet bekend. De arrestantenverzorgers geven spontaan aan dat zij zo'n patiënt dan niet alleen laten, maar er bij blijven totdat de arts er is (zie ook 'toegang en beschikbaarheid'). Men geeft aan dat er op de afdeling werkinstructies liggen. Bij het inzien van de protocollen worden deze inhoudelijk wel duidelijk herkend als de gangbare praktijk.

Iedere dienst is er één arrestantenverzorger, die tot taak heeft zorg te dragen voor het beheer en het uitdelen van de medicatie (zie ook onder 7.2). Er worden geen speciale eisen aan de betreffende arrestantenverzorger gesteld: iedereen moet alles kunnen.

Alle signaleringen en hulpvragen van ingeslotenen worden volgens de arrestantenverzorgers vastgelegd in het BVH. Volgens de waarneming van de IGZ wordt echter voornamelijk informatie over het medicatie-voorschrift en -gebruik vastgelegd.

Van de twee gesproken ingeslotenen was één ontevreden over de bejegening en de medische zorg; met name de late verstrekking van de HIV-medicatie wekte ergernis op.

7.2 Medicatieveiligheid

Omdat het voorschrijven, toedienen, opslaan en beheren van geneesmiddelen diverse (gezondheids)risico's met zich mee kan brengen, zijn hieraan specifieke eisen gesteld in landelijke veldnormen, richtlijnen en het huishoudelijk reglement van de Landelijke kwaliteitskring Arrestantenzorg en Parketpolitie. Zo dient medicatieverstrekking – ook bij continuering van reeds in de thuissituatie voorgeschreven geneesmiddelen - in een arrestanten- opvangvoorziening altijd plaats te vinden in opdracht van een aan die voorziening verbonden arts. De geneesmiddelen moeten op een verantwoorde wijze worden verstrekt en opgeslagen. Dit alles ter bevordering van de medicatieveiligheid.

Medicatieopdrachten- en recepten

Bij binnenkomst in het cellencomplex wordt gevraagd of de ingeslotene medicatie gebruikt. In dat geval start de arrestantenverzorging vast voorwerk voor de medische dienst. Er wordt gevraagd of men deze medicatie bij zich heeft. Eventueel wordt, met toestemming van de ingeslotene, aan de familie gevraagd of men de medicatie kan komen brengen. In sommige gevallen haalt het wijkteam de medicatie op. Indien er haast bij lijkt te zijn, wordt contact opgenomen met de verpleegkundige, die vervolgens eventueel contact opneemt met de arts.

Op de wijkbureaus beslist alleen de arts over het continueren van reeds voorgeschreven medicatie en deze kan ook nieuwe medicatie voorschrijven. Op cellencomplexen wordt medicatie gecontinueerd als dit door de verpleegkundige is geverifieerd. Bij twijfel wordt de arts ingeschakeld.

Om te achterhalen welke medicatie een ingeslotene gebruikt wordt eventueel contact opgenomen met de huisarts of de apotheek van betrokkene, maar in de regel is het lastig om deze informatie te verkrijgen (zie ook onder externe informatie- overdracht). Bij bekende ingeslotenen staat de eerder voorgeschreven medicatie en eventueel eerder gebruik van methadon in Formatus. Als met anamnese en beschikbare informatie voldoende zeker is wat iemand gebruikt wordt niet altijd het actueel medicatie overzicht gecheckt. Als iemand medicatie in doosjes op naam bij zich heeft en de dosering is gelijk aan de gegevens in formatus wordt

het verstrekt zonder een actueel medicatie overzicht. Bij enige twijfel wordt wel gecheckt of afwachtend beleid gevoerd. De verblijfstermijn is vaak kort (enkele uren) en dan wordt er geregeld voor gekozen om niets te verstrekken.

Indien de arts een recept uitschrijft halen de arrestantenverzorgers de medicatie op bij de apotheek. De artsen kunnen verschillende hoeveelheden voorschrijven, waarbij de NHG en FMG standaarden leidend zijn. De richtlijn is om voor zes dagen voor te schrijven, maar sommige artsen schrijven voor maximaal drie dagen voor. Benzodiazepine doseringen – in het kader van onthoudingsverschijnselen - worden per dag bepaald. Wel houden alle artsen rekening met welke weekdag het is, om te voorkomen dat de ingeslotene tijdens het weekend zonder medicatie komt te zitten. Bij medicatie op recept wordt getracht de kosten bij de zorgverzekering van de ingeslotene te declareren. Kosten die niet kunnen worden gedeclareerd komen ten laste van het politiebureau.

Alle medicatieverstrekking vindt plaats in opdracht van de arts. Recepten worden soms uitgeprint en gefaxt (of gemaild) naar de politie en gaan soms rechtstreeks naar de apotheek. De apotheek doet volgens de arts een check op (contra)indicaties en interacties. Het aantal keren dat nieuwe medicatie wordt verstrekt is gering; die bestaat uit een beperkt aantal middelen waarmee de artsen bekend zijn.

In 2013 werd na een interne audit door de toezichthoudend apotheker geadviseerd bij het voorschrijven van medicatie gebruik te gaan maken van een EVS, dat geautomatiseerde medicatiebewaking mogelijk maakt, conform de richtlijn van de KNMG. Tot een algemeen gebruik van een EVS is het bij de audit november 2014 nog niet gekomen[14]. Men wacht op de implementatie van een landelijk systeem. Overige aspecten - waaronder (opiaten)opslag, sleutel- beheer, meldingensysteem en werkvoorraad – werden als voldoende geborgd beoordeeld.

In de klapper staat wat elke ingeslotene gebruikt. De verpleegkundige maakt voor elke betreffende ingeslotene een bakje klaar, waarop de naam, geboortedatum en celnummer staan. De bakjes bevatten vakjes voor de ochtend, middag, avond en nacht. De toegedeelde medicatie wordt opgetekend in het BVH.

Methadon wordt alleen verstrekt door de GGD arts. Ingeslotenen die methadon gebruiken worden altijd gezien door de arts. Vaak neemt de ingeslotene al deel aan een methadonprogramma van de GGD, dan is het gemakkelijk te achterhalen wat de ingeslotenen gebruikte. De gesproken arts kent de standaard regel dat de ingeslotene pas na 24 uur in de cel in aanmerking komt voor zijn/ haar dagdosis van maximaal 35 mg methadon[15]. De regel is bedoeld om overdosering (bij gestapelde inname van methadon en ook andere medicatie) te voorkomen. De arts kan van deze regel afwijken op grond van zijn inschatting over de mate van onder invloed zijn, eventuele informatie van behandelaren over doseringen en mogelijke ontwenningsverschijnselen[16]. Indien het feitelijk gebruik van de ingeslotene goed valt te achterhalen gaat de arts soepel om met deze regel en wordt het schema van de GGD gevolgd. Bij patiënten die onbekend zijn wordt naar bevind van zaken gehandeld en niet automatisch de 24-uurs regel toegepast.

Overigens schat de arts in dat het aantal methadongebruikers de afgelopen 5 jaren is gehalveerd. Dit is mogelijk het gevolg van de intensieve begeleiding van mensen die meervoudige delicten hebben gepleegd (ISD maatregel).

Toedienen geneesmiddelen

---

[14] Uit het registratieformulier farmaceutisch toezicht op de afdeling Gezondheidszorg-Forensische Geneeskunde, 12-11-2014.

[15] Volgens de richtlijn Forensische Geneeskunde Behandeling opiaatverslaafden in politiecellen, FMG – GGD- NL, 2012.

[16] Zie ook RIOB Richtlijn Opiaatonderhoudsbehandeling Resultaat scoren, bijlage 8, 2012.

De arrestantenverzorger die tijdens de dienst de taak heeft om medicijnen te verstrekken doet dit aan de hand van de voorschriften in de klapper en met de bakjes die door de verpleegkundige zijn klaargemaakt. De geïnterviewde arrestantenverzorgers controleren de medicatie nog eens voordat ze deze uitreiken, maar ze zijn er niet zeker van of al hun collega's dat ook doen. Als de medicatie niet klopt, wordt de verpleegkundige gewaarschuwd. Deze raadpleegt vervolgens (eventueel op afstand) het dossier en geeft uitsluitsel over het medicament en de juiste dosering.

Terwijl op het complex veel contact met ingeslotenen verloopt via het luikje, wordt de medicatie, naar zeggen van de gesproken arrestantenverzorgers, gegeven door de open deur. Alvorens de medicatie uit te reiken controleert de arrestantenverzorger celnummer, naam en geboortedatum van de ingeslotene. De medicatie zit soms los in het bakje, soms nog in de strip. De arrestantenverzorger geeft de medicijnen met een bekertje water, wacht tot de medicatie is ingenomen en tekent dit vervolgens af. Indien een ingeslotene de medicatie niet inneemt wordt de verpleegkundige geïnformeerd en wordt dit aangetekend in BVH.

Arrestantenverzorgers verstrekken op verzoek paracetamol aan ingeslotenen. De gesproken arrestantenverzorgers zijn er van op de hoogte dat dit niet vaker mag dan zesmaal per dag. Deze medicatie komt uit een aparte eigen voorraad; de politie zorgt zelf via de apotheek voor aanvulling hiervan. Het uitgereikte paracetamol wordt opgetekend in het BVH. Bij gebruik of verzoek boven de maximaal toegestane hoeveelheid moet de arts worden gecontacteerd.

De artsen van de GGD reiken tegenwoordig de methadon persoonlijk uit.

Tijdens het bezoek van de inspectie klaagde een ingeslotene dat het erg lang duurde voordat hij zijn HIV-medicijnen kreeg. Eerst moest het bezoek van de verpleegkundige worden afgewacht.

Het hoofd arrestantenzorg is van mening dat de wijze van medicatieverstrekking risicovol en verouderd is. Ook de commissie van toezicht arrestantenzorg heeft hierover opmerkingen gemaakt. De huidige methode laat niet toe om te verifiëren of de juiste persoon de juiste medicatie heeft ontvangen. De medicijnen worden verstrekt door relatief laag ingeschaald personeel. Er kan veel mis gaan in de keten; als ingeslotenen meegebrachte medicatie krijgen zouden het ook drugs kunnen zijn die in een formele verpakking zitten. Overigens zijn er volgens hem weinig formele klachten geweest over de medicatieverstrekking. Als er klachten zijn gaat het over de eigen betaling die de zorgverzekeraar in rekening brengt. Het hoofd arrestantenzorg zou graag zien dat het hele proces van medicatieverstrekking werd geautomatiseerd. Er wordt gedacht aan het gebruik van Baxters in de toekomst. Wel is volgens het hoofd arrestantenzorg de medicatieverstrekking een grote kostenpost voor de politie. Hij vindt wel dat er vooruitgang is geboekt met het opslaan en overdragen van informatie. Arrestantenverzorgers kunnen verzorgingsadviezen betreffende een arrestant invoeren in het BVH; om zeker te stellen dat de formulering juist is noteert de arts of verpleegkundige dit soms zelf in het BVH via het account van een arrestantenverzorger.

Opslag en bewaring medicijnen
Ingeslotenen hebben nooit medicatie in eigen beheer. De door de ingeslotene meegebrachte medicatie wordt bij binnenkomst ingenomen en bewaard in een apart kastje, op naam van deze ingeslotene. Medicatie die moet worden uitgereikt wordt geplaatst in een niet afgesloten kast op de receptie.

Alle artsen hebben een eigen dokterstas met een noodvoorraad medicatie. De zes verpleegkundigen delen samen een medicatiekoffer met een minimale hoeveelheid medicijnen (alleen tegen alcoholontwenning, oxazepam en chloordiazepoxide).

Sinds twee maanden houdt de administratie toezicht op de voorraad medicatie. Alleen in aanwezigheid van de administratie kan een arts zijn tas voorraad

aanvullen. De administratie noteert soort en aantallen. Voor artsen die nacht of weekend diensten draaien kan per mail en telefonisch om een aanvulling worden gevraagd. Deze wordt dan klaar gezet in de kluis. Alle medicatie die wordt uitgegeven wordt gelogd. Eén verpleegkundige controleert de aantallen en op haar verzoek maakt de arts een voorraad recept. In tegenstelling tot vroeger is de administratie nu sluitend. De pillen die de verpleegkundige gebruiken worden dagelijks geteld en als de gegevens niet kloppen kan in het elektronisch dossier worden teruggevonden wie er niet goed heeft geregistreerd. De apotheek bleek bij de periodieke controles wel naar het soort medicatie te kijken, maar niet bij elk bezoek naar de aantallen. Er is geen aparte gesloten opium kast. Methadon wordt dagelijks in afgepaste hoeveelheden klaar gezet (de arts reikt deze dan uit) en overgebleven tabletten geteld en gecontroleerd met de geregistreerde uitgifte in de dossiers.

Overtollige medicatie van de patiënt zelf bewaart de verpleegkundige op haar kamer in de gesloten kast. Als de patiënt naar huis gaat kan deze het bij haar (laten) ophalen. De andere overtollige medicatie wordt bewaard in een afgesloten kast in een afgesloten kamer. Overtollige medicatie wordt niet geregistreerd. Achtergebleven medicatie wordt meegenomen naar GGD en gaat vervolgens naar de apotheek.

7.3 Medische informatieoverdracht

Deze paragraaf gaat over de overdracht van medisch relevante informatie binnen het arrestantencomplex (communicatie tussen arrestantenverzorgers en artsen) en over de informatie- uitwisseling in de keten, bij binnenkomst en vertrek van de ingeslotene. Arrestantenverzorgers worden geacht hun signaleringen en acties vast te leggen in het daarvoor bestemde rapportagesysteem (BVH). Artsen dienen hun waarnemingen, overwegingen en besluiten vast te leggen in een medisch dossier.

Verslaglegging en medisch dossier

De artsen noteren bevindingen in Formatus. De verpleegkundige kan alleen iets noteren in het BVH, als gebruik wordt gemaakt van de account van een arrestantenverzorger. Formatus wordt door relatief veel GGD-en gebruikt (in 2014 8 GGD-en, in 2015 12 GGD-en) en ook de medische diensten van PI'en krijgen toegang tot Formatus. Die laatste kunnen dan de patiënten tot 14 dagen terug opzoeken. De arts zou graag zien dat Formatus als overdrachtssyteem in het hele land wordt geïmplementeerd en hij vindt het frustrerend dat DJI tot op heden terughoudend is geweest om het gebruik van Formatus te stimuleren.

De inspectie bekeek met hun toestemming de dossiers van de twee gesproken ingeslotenen. De aantekeningen waren compleet en overzichtelijk.

Informatieoverdracht intern

De informatieoverdracht tussen arrestantenverzorgers en verpleegkundigen verloopt via de verpleegkundige lijst en via mondeling contact. De verpleegkundige heeft inzage in het BVH (zie hierboven). Artsen en verpleegkundigen gebruiken Formatus voor overdracht en verzoeken om eenvoudige controles of opvolging. Indien nodig wordt dit ook mondeling doorgenomen met de arrestantenverzorger.

Informatieoverdracht extern

De medische dienst van de PI'en, waar de meeste ingeslotenen vanuit Amsterdam naar toegaan, hebben toegang tot een deel van Formatus en hebben daarmee inzage in gegevens over de ingeslotene.

Het pro-actief verstrekken van informatie aan een PI is doorgaans niet mogelijk, omdat men niet weet naar welke PI een ingeslotene wordt overgeplaatst. Dit brengt het risico met zich mee dat de patiënten hun medicatie niet op tijd krijgen.

Terwijl het doorsturen van ingeslotenen naar het AMC (en andere ziekenhuizen) op zich uitstekend verloopt, is de terugkoppeling (bevindingen van onderzoek na

inzending door GGD arts) vanuit het AMC (en andere ziekenhuizen) in de praktijk nihil. De samenwerking met de GGZ verloopt naar tevredenheid. Het feit dat de verschillende instanties andere informatiesystemen gebruiken, levert wel risico's op. In het algemeen laten de psychiaters van de GGZ de medicatie via de GGD lopen.

De IGZ ging bij de politie na of in het geval van de twee gesproken ingeslotenen informatie- overdracht na verblijf in de cel aan de orde was. Beide ingeslotenen werden heen gezonden; daarmee verviel de noodzaak informatie over te dragen aan bijvoorbeeld een PI.

Toestemming ingeslotene voor informatieoverdracht
Voor het opvragen van medicatiegegevens wordt indien mogelijk altijd toestemming aan de ingeslotene gevraagd. De toestemmingsformulieren bevinden zich standaard in de gemeenschappelijke verpleegkundigen koffer. Als iemand door zijn/haar huisarts wordt behandeld is het vaak moeilijk om telefonisch aan de relevante informatie te komen omdat deze vaak schriftelijke toestemming eisen. De dienstapotheek van het AMC is wel heel benaderbaar; die verstrekt ook tijdens de nacht informatie. De gesproken arts geeft aan dat voor het overdragen van medische informatie aan derden, zoals een PI, (deze kunnen binnen de regio zoals gesteld inzage krijgen in Formatus) zelden toestemming wordt gevraagd aan de ingeslotene.[17] Dit leverde voor zover bekend nooit achteraf klachten op.

Bij de casuïstiekbesprekingen probeert men te vermijden om privacygevoelige informatie te verstrekken. Er wordt vooral buitenkant informatie gedeeld.

Er is overigens een relevante nieuwe handreiking verschenen over het delen van informatie in de bemoeizorg.[18]

7.4 Randvoorwaarden zorg

De IGZ heeft een aantal randvoorwaarden voor het verlenen van verantwoorde zorg uitgelicht en getoetst die zij in deze specifieke setting belangrijk acht als waarborgen voor het leveren van verantwoorde zorg. Deze randvoorwaarden betreffen aandacht voor het *informed consent*-principe, deskundigheid van medewerkers, de wijze van omgaan met incidenten in de zorg en samenwerkingsafspraken met ketenpartners.

Informed consent
Het is de inspectie niet gebleken dat ingeslotenen expliciet om toestemming wordt gevraagd voor een voorgenomen behandeling. Het is niet aangegeven door de arts en er zijn ook geen aantekeningen gezien in de bekeken dossiers.

In gesprek met de ingeslotenen leken zij goed te begrijpen welke behandeling zij ontvangen.

Deskundigheid
Volgens de arts hebben alle twintig artsen van de GGD de opleiding tot forensisch arts doorlopen. Zij doen allen het gehele forensische pakket, dus ook lijkschouwingen. Indien de werkzaamheden belangenconflicten opleveren wordt een andere arts ingezet. Er is altijd een huisarts achterwacht, zodat die kan worden geconsulteerd.

---

[17] NB. De arts gaf aan op grond van de meest recente wetgeving de NEN bezig is met een voorstel om te komen tot een aantal uitgangspunten bij het doorgeven of inzien van elektronisch beschikbare informatie in de hele keten. In de nieuwe wetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen direct moeten handelen (zonder toestemming vooraf is mogelijk) en reguliere hulpverlening. In dit laatste geval dient toestemming te zijn verkregen voor inzage van die informatie binnen de onderhavige behandelrelatie, volgens recente wetgeving (nog voorliggend in de 1e Kamer).

[18] Handreiking gegevensuitwisseling in de bemoeizorg, KNMG, 2014.

De artsen en verpleegkundigen volgen regelmatig nascholing. Voor de verpleegkundigen bestaat de mogelijkheid om de forensisch verpleegkundige opleiding op HBO-niveau te doen.

Er zijn, naar het oordeel van de gesproken GGD medewerkers, voldoende bijscholingsmogelijkheden voor artsen, verpleegkundigen en SPV'en. De GGD initieert en stimuleert in samenwerking met andere instelling onderzoek en innovatie- ontwikkeltrajecten. Dit heeft een positief effect op de deskundigheidsbevordering van betrokkenen.

Met de artsen van Vangnet en Advies wordt gemiddeld eens per jaar een functioneringsgesprek gevoerd door één van de leidinggevenden van de GGD. De forensisch artsen zijn zich bewust van hun verschillende rollen en taakgebieden; indien een belangenconflict dreigt doen zij een beroep op een andere GGD-arts. Zo kunnen zij taken als behandelend arts gescheiden uitvoeren van andere onderzoekstaken als forensisch arts.

Alle arrestantenverzorgers zijn opgeleid als surveillant en doen afwisselend dienst op straat en op het cellencomplex. Dat geeft ze een brede ervaring in het herkennen van en omgaan met diverse problematiek. Beleid is om elke zes maanden te wisselen, maar in de praktijk moeten velen een langere periode dienst doen op het arrestantencomplex. Dat vinden velen jammer, want de meesten zijn bij de politie gegaan voor de uitdaging en afwisseling van de straat. Voor hun opleiding hebben ze 10 dagen stage moeten lopen als arrestantenverzorger en hebben hiervoor examen moeten doen.

In principe moet iedere arrestantenverzorger alle taken kunnen verrichten, ook het uitgeven van medicatie. Er is geen specifieke opleiding voor medische zaken. Nieuwe medewerkers worden gekoppeld aan een ervaren collega en zo leert men in de praktijk. Er is weinig medische bijscholing. De artsen verzorgen geen scholing voor de arrestantenverzorgers; de verpleegkundige geeft aan dit wel eens op eigen initiatief te doen.

Wel krijgt men elke twee jaar bijscholing in bedrijfshulpverlening. De arrestantenverzorgers vinden dat ze te weinig specifieke scholing krijgen in psychiatrie. Wel krijgt iedereen instructies in het omgaan met de zogeheten 'top 600' onder de ingeslotenen.

De arrestantenverzorgers geven aan zich goed aan de instructies te houden en hun taken op het gebied van medicatieverstrekking heel serieus te nemen.

Incidenten melden
De GGD heeft een MIP meldingssysteem en er is een onderzoekscommissie. Incidenten worden eerst intern besproken.

De GGD heeft ook een klachtenbeleid.

Samenwerking (afspraken)
In de regio wordt veelvuldig overlegd, met name over de ketenproblematiek, zie ook de afspraken met veiligheidshuis en de Vangnet en Advies groep.

7.5 Conclusie

De algemene indruk over de beschikbaarheid, toegang en organisatie van de zorg in het arrestantencomplex Hoofdbureau Amsterdam is positief. De verantwoordelijkheid voor de medische zorg wordt serieus genomen en is goed geregeld. Het aanstellen van verpleegkundigen die frequent op het complex aanwezig zijn, het aanwijzen van een arrestantenverzorger ten behoeve van de medicatieverstrekking en de goede dossiervoering zijn hier uitingen van. Tevens valt op dat de samenwerkende partijen in de regio zich inspannen om pragmatische oplossingen te vinden, waarbij het belang van de patiënt centraal staat.

De IGZ signaleert ook een aantal aandachtspunten.

1. Het toestemmingsvereiste (de informed consent) bij behandeling en het doorgeven van medische informatie aan de medische beroepsbeoefenaren in de keten en het vermelden van deze toestemming in het dossier verdienen meer aandacht. Toestemming van de ingeslotene wordt te vanzelfsprekend verondersteld.
2. De individuele deskundigheid van de arrestantenverzorgers ten aanzien van het signaleren van gezondheidsproblemen en het uitreiken en beheren van medicatie verschilt. Zij hebben hiervoor wel werkinstructies, maar die zijn niet bekend. Het deskundigheidsniveau van de arrestantenverzorgers op dit punt is onvoldoende geborgd. Met name ontbreekt het aan gestructureerde opleidingsmogelijkheden om de deskundigheid van alle arrestantenverzorgers te bevorderen;
3. De IGZ signaleert dat de procedures rond het uitreiken van de medicatie risico's voor de zorg aan ingeslotenen met zich mee kan brengen. Er is geen verificatiemogelijkheid van de aangeboden medicatie door een andere medewerker of door de ingeslotene zelf.

Aanbevelingen en verbeterpunten

1. Artsen dienen meer aandacht te besteden aan het toestemmingsvereiste bij behandeling en het doorgeven van medische informatie aan de medische beroepsbeoefenaren in de keten. Ook het aantekenen van deze toestemming in het dossier verdient aandacht. Landelijk krijgen deze onderwerpen in het kader van de zorgcontinuïteit in de keten nu aandacht van de betrokken instanties (zie voetnoot 8);
2. De IGZ beveelt aan om in het opleidingsjaarplan voor de arrestantenverzorgers de noodzakelijke bijscholing vast te stellen op grond van de individuele deskundigheden;
3. De IGZ beveelt aan de procedures rond het klaarmaken en verstrekken van de medicatie voor ingeslotenen zo aan te passen dat ingeslotenen er zeker van kunnen zijn dat zij hun op naam gestelde medicatie volgens voorschrift ontvangen;

Maatregelen

De IGZ verwacht van de politie eenheid Amsterdam en de Amsterdamse GGD dat zij samen nagaan of bovenstaande aanbevelingen en verbeterpunten ook voor de andere locaties binnen de eenheid Amsterdam kunnen gelden. Daarnaast verwacht de IGZ dat de politie eenheid Amsterdam (in overleg met de GGD) in hun reflectie en reactie op dit deelrapport aangeeft welke acties zij al heeft ondernomen, welke maatregelen ter verbetering in gang worden gezet en wat de termijn is waarop deze zullen zijn gerealiseerd

De IGZ gaat ervan uit dat alle verbeteringen binnen twee jaar[19] tot het gewenste resultaat leiden. Welke eventuele (landelijke) maatregelen nog genomen dienen te worden op grond van de conclusies en aanbevelingen in het eindrapport van de bezoekronde zal bij publicatie hiervan worden aangegeven.

---

[19] De langere termijn is gekozen op grond van het vooral inventariserende karakter van deze bezoekronde, de risico inschatting en rekening houdend met de lopende transitie naar een landelijke politie met 10 eenheden en de nog lopende (medische zorg) aanbestedingsprocedure.

8 Personeel en Organisatie

Arrestantenzorg vraagt om voldoende en deskundig personeel en goede materiële voorzieningen. Dit hoofdstuk beschrijft de wijze waarop de eenheid Amsterdam de arrestantenzorg heeft ingericht. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het personeel dat verantwoordelijk is voor de arrestantenzorg en de communicatie tussen de verschillende betrokkenen binnen dit werkveld. Daarnaast wordt een overzicht gegeven van de locaties waar ophoudruimtes en cellen door de politie zijn ingericht in de eenheid Amsterdam.

8.1 Personeel

Personeel betrokken bij de aanhouding
Surveillances in de eenheid Amsterdam vinden in principe met twee agenten plaats met uitzondering van de mountainbikers, buurtregisseurs en motoragenten.

Personeel betrokken bij transport
De transporten worden binnen de eenheid Amsterdam verzorgd door arrestantenverzorgers die als operationeel assistent zijn ondergebracht in een pool ressorterend onder het Bureau Flexibilitiet (Flex)(zie voor meer uitleg hieronder bij bezochte cellencomplexen).

Personeel op de bezochte wijkbureaus
Op de districtsbureaus en wijkbureaus zijn geen aparte arrestantenverzorgers aanwezig. Het bezochte bureau aan de van Leijenberglaan heeft ongeveer 70 fte's in dienst. De agenten doen reguliere dienst op straat en zijn op het bureau tevens belast met de arrestantentaken. Op de drukkere dagen (woensdag t/m zaterdag) zijn 7 medewerkers in dienst voor de arrestantentaken. Op de minder drukke dagen zijn er 5 medewerkers aanwezig.

Personeel op de bezochte cellencomplexen
Binnen de eenheid Amsterdam is de functie van de arrestantenverzorgers anders ingericht dan bij de andere eenheden. Alle medewerkers op de cellencomplexen zijn aangesteld als operationeel assistent (OA) in de rang van surveillant niveau 2 en ondergebracht bij het bureau Flex, sectie Arrestantentaken (AT). Het flexbureau is zowel verantwoordelijk voor de beheersmatige aspecten van de inzet van OA's zoals werving en selectie, opleiding en training, als voor de inzet van de medewerkers op de diverse complexen. Het flexbureau heeft in totaal 325 fte en zal in de toekomst nog uitgebreid worden met 75 fte.

De operationeel assistenten worden niet alleen ingezet als arrestantenverzorgers op de cellencomplexen, maar kunnen ook worden ingezet in de buitendienst voor bijvoorbeeld controles in het openbaar vervoer en in winkelcentra of bij het bewaken van scholen en joodse instellingen. Tevens verzorgen zij de transporten van arrestanten binnen de transportgroep. Daarnaast worden ze op basis van vraag uitgeleend aan de Staf Grootschalig Bijzonder Optreden (SGBO), Veiligheidsteams Openbaar Vervoer (VOV) en de forensische opsporing. 17 functionarissen zijn specifiek opgeleid voor de Progistaken en rouleren dagelijks over de cellencomplexen.

De operationeel assistenten lopen tijdens hun opleiding 10 dagen stage bij de arrestantenzorg. Tijdens deze stage wordt door een professional/begeleider de "beroepsauthentiek" getoetst. Dit is in verband met de studiepunten een verplichte opdracht. De Amsterdamse constructie met operationeel assistenten biedt als voordeel dat de medewerkers naast het uitvoering geven aan de arrestantentaken

regelmatig inzetbaar zijn in de buitendienst. Het feit dat iedereen rouleert over de diverse werkzaamheden, betekent dat er niet in vaste teams of met vaste collega's wordt gewerkt. De samenstelling van de groep die de dienst draait is telkens anders. Op deze manier wordt tevens een negatieve groepsdynamiek voorkomen.

Personeelsinzet per complex
Per cellencomplex is een teamleider verantwoordelijk voor het gehele complex. Meerdere projectleiders zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse operationele aansturing van de operationeel assistenten. Deze projectleider levert ook input aan het bureau Flex voor de beoordelings- en functioneringsgesprekken.

Diensten worden op de complexen gedraaid met minimaal 8 medewerkers. Op drukke dagen kan het aantal oplopen naar 13.

Bij aanvang van de dienst in het cellencomplex worden de taken verdeeld. Zo worden in Zuid Oost bijvoorbeeld drie mensen aangewezen voor het draaien van de frontoffice en drie voor de bewaking (buitendienst). Een aantal operationeel assistenten krijgt bij aanvang van de dienst als taakaccent de zorg voor de verstrekking van medicatie of voor de minderjarigen of de top 600 ingeslotenen.

Als beleidsuitgangspunt is geformuleerd dat het personeel eens per half jaar rouleert tussen de cellencomplexen, de vervoersdienst en de buitendienst. In de praktijk gebeurt dat echter naar de mening van de arrestantenverzorgers te weinig. De leidinggevende geeft aan dat ze er grotendeels in slagen dit te realiseren.

De functie surveillant gaat na de volledige implementatie van het personeelsplan Nationale Politie verdwijnen. Wat dit betekent voor de formatieve bezetting op de complexen is, rekening houdend met uitstroom (met name wegloop naar andere eenheden is regelmatig aan de orde) en natuurlijk verloop, nog onduidelijk.

Bezetting Cellencomplexen
In de eenheid Amsterdam is onderbezetting of een tekort aan capaciteit geen issue. Vanwege de flexibele inzet van de operationeel assistenten kan direct worden ingespeeld op de vraag om extra ondersteuning op één van de CC's. De complexen hanteren een minimale bezetting van 8 á 10 operationeel assistenten. Op de piekmomenten wordt het aantal uitgebreid. Het komt regelmatig voor dat een OA tijdens de dagdienst te horen krijgt, dat hij elders wordt ingezet dan gepland. Tijdens het inspectiebezoek aan het cellencomplex Zuid-Oost waren 17 operationeel assistenten aanwezig. De leidinggevende gaf als reden aan, dat dit te maken had met het feit dat een aantal van hen voor het einde van het jaar hun tekort aan dagen moesten inhalen. De medewerkers die dienst doen op de complexen werken in ploegendienst.
Er is 24 uur per dag een chef van Dienst aanwezig, die verantwoordelijk is voor de directe operationele aansturing van de surveillanten. Het hoofd van de arrestantenzorg is zeer tevreden over het personeel. Het personeel is over het algemeen jong en leergierig. De arrestantenzorg kent een laag ziekteverzuim, kent weinig integriteitsschendingen en er worden weinig klachten ingediend over de bejegening van arrestanten (zie paragraaf 5.7: gemiddeld 5 à 10 per jaar; in 2013 10 formele klachten).

Opleiding en training
In de eenheid Amsterdam zijn de operationeel assistenten ingedeeld in de rang van surveillant schaal 4 of 5. Alle medewerkers voldoen aan de bijbehorende functie-eis. Daarnaast volgen zij drie keer per jaar de Integrale Beroepstraining (IBT) trainingen waar het gaat om aanhouding/zelfverdediging en de behandeling van de schildprocedure, theorie en sporttoets. De IBT docenten geven de IBT trainingen steeds vaker op de cellencomplexen zelf, zodat er nog beter op specifieke situaties kan worden ingespeeld. Zo is recent een training gedraaid waarbij de arrestantenverzorgers een recalcitrante arrestant uit de arrestantenbus moesten halen. Jaarlijks vindt op de complexen minstens één grote BHV oefening plaats. Ook

worden tijdens de briefing kleine oefeningen gedraaid zoals het laten afgaan van een rookmelder en het direct daarop handelen.
Daarnaast krijgen de nieuwe lichtingen personeel een opleiding in de bediening van Progis. Zoals gezegd heeft het flexbureau een pool van surveillanten opgeleid en aangewezen om de Progiszuil op de complexen te bedienen. Alle surveillanten zijn BHV opgeleid, op de bureaus is per dienst een aantal BHV-ers aanwezig. Tijdens het inspectiebezoek aan de Leijenberglaan gaf de geïnterviewde aan dat er daar geen ontruimingsoefeningen worden gehouden. In het gebouw is echter wel altijd 1 BHV-er aanwezig.

Speciale trainingen gericht op bijvoorbeeld de omgang met verwarde of suïcidale personen of gebruikers/verslaafden (GHB of anderszins) worden niet gegeven. Aandacht voor met name het laatste acht de Inspectie wenselijk, gelet op de vele insluitingen van deze doelgroep in de weekenden. Meer in het algemeen zou de Inspectie het verder professionaliseren van de functie arrestantenzorg door middel van trainingen, cursussen of begeleiding ‘on the job’ willen stimuleren.

De geïnterviewde opsporingsambtenaren gaven aan voldoende getraind te zijn. Hun reguliere onderhoudstrainingen vinden jaarlijks plaats. Vaardigheidstrainingen mogen wat hen betreft best vaker plaatsvinden en liefst in een wat kleiner teamverband, zodat je steeds beter op elkaar raakt ingespeeld. Zij geven aan dat zij tenslotte telkens met een andere collega op straat dienst doen en dan niet exact weten hoe de ander zal reageren in bepaalde situaties. Met name in die gevallen waar de arrestant niet mee wil werken aan aanhouding of in situaties waarbij rugdekking nodig is, is dit van belang.

De geïnterviewde leidinggevende van de basisteam gaf aan dat voorheen in de reguliere politieopleiding aandacht werd besteed aan arrestantenzorg, middels een aparte module arrestantenzorg. Betrokkene moest zelf gedurende zijn opleiding tien dagen stage lopen op een cellencomplex. Tegenwoordig is dit voor de medewerkers teruggebracht naar drie dagen inkijkstage en worden studenten hierop vervolgens niet meer getoetst. In de praktijk zijn er geen andere specifieke trainingen of stages, men leert deze vaardigheden door de dagelijkse praktijk.

Integriteit
Integriteit is volgens de geïnterviewde operationeel assistenten geen vast item tijdens overlegmomenten. In het jaarlijks functioneringsgesprek komt dit aspect heel summier naar voren. Zij geven aan dat integriteitskwesties wel onderling besproken worden. Op één van de cellencomplexen gaf een geïnterviewde echter ook aan dat een dergelijk gesprek niet werd gewaardeerd en de collega in kwestie zich hier niets van aantrekt. De leidinggevende hiervan op de hoogte stellen vinden geïnterviewden net te ver gaan. Naar hun mening is de kwestie vaak niet van dien aard dat een leidinggevende ingeschakeld moet worden. Zij kunnen dit soort kwesties ook voorleggen aan een zorgcoördinator (van het flexbureau).
In het interview met de teamleider geeft deze aan dat haar wel degelijk integriteitssignalen bereiken. Meestal is de projectleider het eerste aanspreekpunt. Soms worden zaken verder doorgezet naar de leiding. Het onderwerp vraagt echter in een stad als Amsterdam, zeker met dit jonge personeel, voortdurend aandacht. Zo wordt er gewaarschuwd voor het bijwonen van bepaalde evenementen of dance festivals, en wordt aandacht gevraagd voor het gebruik van social media. Ook onderlinge relaties en hoe daarmee om te gaan zijn regelmatig onderwerp van gesprek. De leiding is tegen het gebruik van mobiele telefoons tijdens het werk. Als zich in de privé sfeer omstandigheden voordoen waardoor de surveillant zijn mobiele telefoon nodig heeft, kan vooraf toestemming aan de leidinggevende worden gevraagd voor het tijdelijk gebruik van de mobiele telefoon. De Inspectie heeft op haar bezoeken op de cellencomplexen niemand met een mobiele telefoon aangetroffen. De leidinggevende is tevreden over de sfeer, de communicatie en de onderlinge samenwerking op de complexen.

Procedures en protocollen
Het proces arrestantenzorg en de daarbij behorende procedures en protocollen zijn beschreven en digitaal opgeslagen. Het personeel kan de procedures bij twijfel naslaan. Naar de mening van de betrokkenen kan het zeker geen kwaad en is het zelfs wenselijk als een aantal dienstinstructies met regelmaat in de debriefing wordt doorgenomen.

8.2 Communicatie

Dienstoverdracht
De diensten op de cellencomplexen zijn als volgt ingeroosterd: vroege dienst van 6.30 uur-16.00 uur, middagdienst van 13.30 uur-23.00 uur en de nachtdienst van 22.00 uur-7.00 uur. De vroege en de middagdienst eindigen met een debriefing, de nachtdienst heeft geen debriefing. Tijdens de debriefing worden bijzonderheden van de dienst doorgeven aan de nieuwe ploeg.
Er zit een ruime overlap in de dienstroosters. Bij aanvang van de dienst is een half uur ingeroosterd voor de briefing. Hierin komen praktische zaken aan de orde zoals de taakverdeling en wordt een verantwoordelijke aangewezen voor het uitreiken van de medicatie en voor de jeugdige ingeslotenen. Dit is tevens het moment waarop casuïstiek of door de CTA geconstateerde verbeterpunten worden besproken. Soms worden er ook kleine oefeningen gehouden.

Als tijdens de nachtdienst een situatie is voorgevallen, dan wordt ook in dat specifieke geval een debriefing gehouden. De diensten zijn zodanig ingeregeld dat er aan het eind van elke dienst tijd is voor maximaal 2 uur debriefing. Bij weinig of geen bijzonderheden gaat het personeel terug naar de werkplek om andere werkzaamheden uit te voeren. Elke medewerker draait een aantal nachtdiensten per maand.

Het flexbureau organiseert jaarlijks een teamdag voor de surveillanten, waarbij een deel training plaatsvindt en een deel bespreking van een specifiek onderdeel, bijvoorbeeld integriteit.

8.3 Overzicht capaciteit cel / ophoudkamer

De capaciteit van de bezochte locaties is beschreven in paragraaf 5.2. en bijlage 2 geeft een volledig overzicht van alle capaciteit van de eenheid Amsterdam.

8.4 Oordeel

De Inspectie is zeer te spreken over de manier waarop de personele inzet binnen de eenheid Amsterdam is vormgegeven. Amsterdam werkt in de arrestantenzorg met operationeel assistenten. Deze functionarissen worden naast de arrestantenzorg op de cellencomplexen tevens ingezet voor het transport van arrestanten en in de buitendienst. In principe wordt er halfjaarlijks gerouleerd. Deze inzet van operationeel assistenten heeft als voordeel dat medewerkers regelmatig op andere taakgebieden inzetbaar zijn en veel wisselende ervaringen op doen. De Inspectie beschouwt deze personeelsinzet als een good practice.
De bezetting voldoet op alle locaties. Doordat de personele inzet uit een grote pool vanuit het Flexbureau geregeld wordt, kunnen tekorten snel worden opgevangen.

Alle medewerkers voldoen aan de bijbehorende functie-eisen. Ze volgen regelmatig IBT- en BHV-trainingen. Wel vindt de Inspectie het wenselijk dat er in trainingen gericht aandacht wordt besteed aan de omgang met verwarde of suïcidale personen of gebruikers/verslaafden (bijvoorbeeld GHB).

De Inspectie constateert dat de leiding actief aandacht vraagt voor het optreden van arrestantenverzorgers tijdens het werk als in de privésfeer. Dit vraagt in een stad als Amsterdam, met veel jong personeel, voortdurend aandacht. Er wordt gewaarschuwd voor het bijwonen van bepaalde evenementen of dance festivals, en aandacht gevraagd voor het gebruik van sociale media. De leiding is tevens tegen het gebruik van mobiele telefoons tijdens het werk.

De Inspectie is positief over het feit dat de dienstroosters zodanig zijn ingericht dat er een ruime overlap is voor de briefing en debriefing. Tijdens dit overdrachtsmoment wordt informatie over de dienst uitgewisseld, wordt een taakverdeling gemaakt. Ook wordt regelmatig casuïstiek besproken of een kleine oefening gehouden.

Aanbeveling

- Besteed in trainingen aandacht aan de omgang met bijzondere doelgroepen, zoals verwarde, suïcidale of verslaafde personen.

9 Eindoordeel

9.1 Inleiding

In de voorgaande hoofdstukken zijn verschillende aspecten van de arrestantenzorg aan de orde gekomen. Over een aantal onderwerpen hierbinnen zijn de inspecties erg positief en een aantal onderwerpen verdienen nog aandacht. Onderstaande figuur geeft een totaaloverzicht van de wijze waarop het proces arrestantenzorg functioneert op alle getoetste aspecten en daarbij behorende onderwerpen. In deze figuur is met kleurcodes aangegeven in welke mate de arrestantenzorg voldoet aan de gestelde normen en verwachtingen op de verschillende onderwerpen binnen de toetsingskaders van Inspectie VenJ en IGZ: donkergroen wil zeggen dat de arrestantenzorg volledig voldoet, lichtgroen wil zeggen voldoet overwegend maar niet volledig, oranje houdt in dat de arrestantenzorg in beperkte mate voldoet aan de criteria en een rode kleur wil zeggen dat de arrestantenzorg niet voldoet.

De wijze waarop de politie eenheid Amsterdam inhoud geeft aan de arrestantenzorg voldoet overwegend.

Aanhouding

De Inspectie is van oordeel dat de aanhoudingen in het merendeel van de gevallen goed verlopen. Incidenten muteert men in BVH. Echter als het aankomt op de overdracht van de arrestant aan de arrestantenverzorgers wordt afgeweken van de dienstinstructie. De informatieoverdracht vindt plaats in het bijzijn van de arrestant.

Transport

Zowel het transport van arrestanten als de inzet van de Psycholance is in orde. De gebruikte voertuigen voldoen aan de daaraan gestelde eisen. Het vervoer van arrestanten wordt regelmatig getraind. Bejegening vormt daarbij expliciet een aandachtspunt.

Insluiting

De fouillering, inname van persoonlijke eigendommen, de registratie en voorgeleiding voldoen naar de mening van de Inspectie. De Inspectie is zeer positief over de efficiënte aanpak van de voorgeleidingen op straat in de weekenden en beoordeelt dit als een ‘good practise’.

De Inspectie is kritisch waar het gaat om de vaststelling van de identiteit van verdachten op de bezochte wijkbureaus, in tegenstelling tot de cellencomplexen. De Progriszuil wordt op deze locaties niet gebruikt.
Op de cellencomplexen zijn de huisregels via de technozuil in diverse talen te raadplegen. Op de bezochte wijkbureaus is de informatie niet overal aanwezig maar wordt deze beknopt mondeling meegedeeld.

Verblijf
De Inspectie is over het algemeen positief over de bejegening die professioneel en respectvol is. Wel plaatst de Inspectie VenJ een kanttekening bij het bejegenen van ingeslotenen "door het cel luikje, tenzij..." Ten aanzien van minderjarigen vinden de Inspecties deze bejegening ongewenst. De inrichting van de verblijfsruimte voldoet aan de formele eisen. De IJZ oordeelt dat de ruimtes die gebruikt worden voor het bezoek van minderjarigen weinig privacy waarborgen vanwege de glaswand.
De veiligheid op de cellencomplexen lijkt op orde te zijn. Er worden regelmatig ontruimingsoefeningen gehouden, behalve op het bezochte wijkbureau aan de Leijenberghlaan.
De Inspectie VenJ oordeelt positief over het feit dat de eenheid verpleegkundigen inzet die dagelijks de cellencomplexen bezoeken en medische zorg verlenen. Op de wijkbureaus wordt indien noodzakelijk een arts ingeschakeld.

De Inspectie VenJ plaatst een kritische kanttekening bij de bejegening op het bureau Remmerdenplein en verwacht dat de slechte ervaring van de inspecteurs slechts een incident betrof en niet model staat voor de bejegening van arrestanten/ burgers op die locatie.

Einde insluiting/ overdracht
De Inspectie VenJ oordeelt dat de overplaatsing en vrijlating van ingeslotenen in de eenheid Amsterdam naar tevredenheid verloopt. Informatie over de ingeslotenen wordt schriftelijk overgedragen. Medicatie van ingeslotenen wordt meegegeven op transport. Bovendien heeft de invoering van het landelijk protocol "versnelde overdracht gesignaleerde veroordeelden" tot gevolg dat boeteklanten zo snel mogelijk worden overgedragen aan DJI.

Personeel en Organisatie
De Inspectie beschouwt de brede personele inzet van operationeel assistenten op de arrestantentaken, de regionale transporten en de surveillance in de buitendienst als een good practice.
Alle medewerkers voldoen aan de functie-eisen en volgen regelmatig de voorgeschreven landelijke trainingen. Specifieke trainingen waarbij aandacht geschonken wordt aan de omgang met verwarde of suïcidale personen of gebruikers/verslaafden acht de Inspectie wenselijk.
De Inspectie constateert dat de leiding actief stuurt op de houding en het gedrag van arrestantenverzorgers tijdens het werk en benoemt daarbij potentiële risico's in de privésfeer. De Inspectie is positief over het feit dat de dienstroosters zodanig zijn ingericht dat er een ruime overlap is voor de briefing en debriefing.

Aanbevelingen IVenJ

- Draag een arrestant pas over nadat de juiste informatie is uitgewisseld. Voorzie in de training van agenten in de bediening van de Progis zuil op de bureaus.
- Heroverweeg het beleid waarbij de bejegening van ingeslotenen in beginsel plaatsvindt "door het cel luikje, tenzij...." wanneer er geen sprake is van provocerend of agressief gedrag. .
- Zorg dat ontruimingsoefeningen worden gehouden op alle locaties waar arrestanten kunnenverblijven.

- Besteed in trainingen aandacht aan de omgang met bijzondere doelgroepen, zoals verwarde, suïcidale of verslaafde personen.

Aanbevelingen IJZ

- Bewaak de voortdurende aandacht voor minderjarigen ook bij piekmomenten in de bezetting.
- Gebruik voor het bezoek van ouders aan minderjarigen een ruimte die voldoende privacy biedt.

Eindoordeel IGZ na bezoek aan het arrestantencomplex locatie Hoofdbureau van politie Elandsgracht te Amsterdam :

Zie onder hoofdstuk Kwaliteit Medische Zorg (7.5) de conclusies, aanbevelingen aan en maatregelen die de IGZ van de leiding van de politie- eenheid en de betrokken GGD vraagt.

Bijlage 1 Overzicht celcapaciteit eenheid Amsterdam

D1	Ophoud kamer	D2	Ophoud kamer	D3	Ophoud kamer
	OK's				
Lijnbaansgracht	*) 3	Waddenweg	4	Linnaeusstraat	3
Prinsengracht	nvt	Klimopweg	nvt	's-Graves.pl.	2
IJ-tunnel	4	Team-Havens	nvt	Flierbosdreef	5
Beursstraat	3	Balistraat	3	Ganzenhoef	3
Nwzijds Voorb.	nvt	IJburg	nvt	Remmerdenpl.	2
Raampoort	nvt			Arena(stadion)	**) 2
				Diemen	2

D4	Ophoud kamer	D5	Ophoud kamer	D6	Cellen
Amstelveen-N	2	Meer en Vaart	4	CHB	****) 48
Uithoorn	2	Surinameplein	nvt	CNW	****) 50
Aalsmeer	3	Lodewijk v Deijssel	nvt	CZO	****)70
Amstelveen-Z	2	August Allebéplein	3		
Leijenberghl.	4	Houtmankade	4		
De Pijp	4	Oud-West	3		
Rivierenbuurt	2	Bos & Lommer	3		
Koninginneweg	2				

*) D1 t/m 5 zijn basiseenheden
**) stadion, alleen arrestanten tijdens evenementen
***) Hoofdbureau
***) CHB, CZO en CNW zijn cellencomplexen

Bijlage 2 Afkortingen

GHB	gamma-hydroxyboterzuur
BHV	Bedrijfshulpverlening
BOA	Bijzonder Opsporings Ambtenaar
BPZ	basis politiezorg
BVH	Bedrijfsprocessenregistratiesysteem Basisvoorziening Handhaving
CC	Cellencomplex
CCC	Coördinatie Centrum Cellen (CCC)
CTA	commissie van toezicht arrestantenzorg
DJI	Dienst Justitiële Inrichtingen
DV&O	Dienst Vervoer en Ondersteuning
G4S	particulier beveiligingsbedrijf
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
HAP	huisartsenposten
IBT	Integrale Beroepsvaardigheids Trainingen
ICPC	International Classification of Primary Care
IGZ	Inspectie Gezondheidszorg
IJZ	Inspectie Jeugdzorg
NIFP	Nederlands Instituut voor Forensische Psychiatrie en Psychologie
HOvJ	hulp officier van justitie
OM	Openbaar Ministerie
OK	ophoudkamer
OPS	opsporingsregister
PI	Penitentiaire Inrichting
PSH-V	Politiesuite Handhaving Vreemdelingen
RBT	Robuust Basis Team
RICO	Regionale Incasso, Controle en Opsporing
SEH	spoed eisende hulp
VenJ	Inspectie Veiligheid en Justitie
VOV	Veiligheidsteam Openbaar Vervoer
VP	Vreemdelingenpolitie
VRIS	Vreemdelingen in de Strafrechtketen

Bijlage 3 Bronnen

- Br- Algemene Wet Bestuursrecht (AWB)
- Ambtsinstructie voor de politie
- Besluit beheer regionale politiekorpsen
- CPT-standaarden (Raad van Europa)
- CTA jaarverslagen 2011, 2012, 2013
- EU-Richtlijn raadsman en politieverhoor
- Europese gevangenisregels (2006)
- GGZ Hygiënerapport voor arrestantenverblijven
- Kwaliteitshandboek Arrestantentaken 2013
- Overzicht ophoudkamers en cellen eenheid
- Politiewet 2012
- Procesbeschrijvingen eenheid
- Inrichtingsplan NP
- Werkinstructies eenheid Amsterdam
- ZSM werkproces